

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE

FAKULTA MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOV

Evidenčné číslo: 105003/B/2020/36109009326991364

**EURÓPSKY HOSPODÁRSKY A SOCIÁLNY VÝBOR
A JEHO PÔSOBENIE V EÚ**

Bakalárska práca

2020

Silvia Medvecká

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOV

EURÓPSKY HOSPODÁRSKY A SOCIÁLNY VÝBOR
A JEHO PÔSOBENIE V EÚ

Bakalárska práca

Študijný program: Medzinárodné ekonomické vzťahy
Študijný odbor: Ekonómia a manažment
Školiace pracovisko: Katedra medzinárodných politických vzťahov
Vedúci záverečnej práce: Mgr. Tetyana Zubro, PhD.

Bratislava 2020

Silvia Medvecká

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že som túto bakalársku prácu vypracovala samostatne, na základe odborného vedenia mojej školiteľky a na základe použitých zdrojov uvedených v zozname použitej literatúry.

V Bratislave dňa

.....

(podpis študenta)

Pod'akovanie

Touto cestou by som sa chcela úprimne poďakovať predovšetkým svojej vedúcej bakalárskej práce, Mgr. Tetyane Zubro, PhD., za cenné a odborné rady a takisto za čas a trpezlivosť, ktoré si príprava záverečnej práce vyžaduje.

ABSTRAKT

MEDVECKÁ, Silvia: *Európsky hospodársky a sociálny výbor a jeho pôsobenie v EÚ*. - Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta medzinárodných vzťahov; Katedra medzinárodných politických vzťahov. - Vedúci záverečnej práce: Mgr. Tetyana Zubro, PhD. - Bratislava: FMV EU, 2020, 49 s.

Cieľom záverečnej práce je bližšie charakterizovať Európsky hospodársky a sociálny výbor, jeho organizačnú štruktúru a pôsobenie v rámci Európskej únie. Medzi hlavné činnosti výboru patrí vypracovanie odborných stanovísk, ako aj aktivity zamerané na organizovanú občiansku spoločnosť. Práca je rozdelená do 3 kapitol. Obsahuje 6 tabuliek, ktoré slúžia na prehľadné zhrnutie informácií v rámci jednotlivých kapitol. Prvá kapitola práce sa venuje vývoju výboru od podpísania Rímskych zmlúv v roku 1957. Charakterizuje sa štruktúra výboru, jeho organizačné členenie, zloženie a právomoci, ktoré boli postupne upravované revíznymi zmluvami až po Lisabonskú zmluvu. Tá je platná od roku 2009 a odráža aktuálnu pozíciu výboru. Nasledujúca časť sa bližšie venuje okrem hlavného cieľa práce aj metódam použitým pri jej skúmaní. Záverečná kapitola sa sústreďuje na spôsoby, prostredníctvom ktorých Európsky hospodársky a sociálny výbor plní hlavné úlohy, vybrané stanovisko a európsku iniciatívu občanov, kde výbor pôsobí ako sprostredkovateľ medzi občianskou spoločnosťou a inštitúciami EÚ.

Kľúčové slová:

Európsky hospodársky a sociálny výbor, európska iniciatíva občanov, organizovaná občianska spoločnosť, stanovisko

ABSTRACT

MEDVECKÁ, Silvia: *The European Economic and Social Committee and its operation in the EU*. - University of Economics in Bratislava. Faculty of International Relations; Department of International Political Relations. - Chief of the thesis: Mgr. Tetyana Zubro, PhD. - Bratislava: FMV EU, 2020, 49 pp.

The aim of the final thesis is to characterise the European Economic and Social Committee, its organisational structure, and its operation within the European Union. The main activities of the Committee include the preparation of expert opinions as well as activities aimed at organised civil society. The work is divided into 3 chapters. It contains 6 tables, which are used for a clear summary of information within individual chapters. The first chapter deals with the development of the Committee since the signing of the Treaties of Rome in 1957. It characterises the structure of the Committee, its organisational structure, composition, and competences, which were gradually regulated by the revision treaties up to the Lisbon Treaty. It has been in force since 2009 and it reflects the current position of the Committee. In addition to the main aim of the work, the following part deals with the methods used in its research. The final chapter focuses on the ways by which the European Economic and Social Committee fulfils its main tasks, the selected opinion and the European Citizens' Initiative, where the Committee acts as an intermediary between civil society and the EU institutions.

Key words:

European Economic and Social Committee, European Citizens' Initiative, organised civil society, opinion

OBSAH

Zoznam ilustrácií a zoznam tabuliek.....	7
Zoznam skratiek.....	8
Úvod.....	9
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí.....	11
1.1 Európsky hospodársky a sociálny výbor a jeho vývoj.....	11
1.2 EHSV podľa Zmluvy o Európskom hospodárskom spoločenstve	13
1.3 EHSV po prijatí Lisabonskej zmluvy	15
1.3.1 Porovnanie EHSV na základe Rímskych zmlúv a Lisabonskej zmluvy.....	16
1.4 Charakteristika, organizačná štruktúra a činnosť výboru	17
2 Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania.....	27
3 Výsledky práce a diskusia	28
3.1 Spôsoby plnenia hlavných úloh EHSV.....	28
3.1.1 Stanovisko výboru na základe oznámenia Európskej komisie.....	28
3.1.2 Európska iniciatíva občanov.....	35
3.1.3 EHSV a európska iniciatíva občanov.....	40
Záver.....	42
Zoznam použitej literatúry	44

Zoznam ilustrácií a zoznam tabuliek

Zoznam ilustrácií

Obrázok 1 - Rozdiel medzi lineárnym a obehovým hospodárstvom	30
--	----

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1- Pôvodná štruktúra EHSV z roku 1958	15
Tabuľka 2 - Zastúpenie členských štátov v EHSV	19
Tabuľka 3 - Organizačná štruktúra EHSV v súčasnosti	25
Tabuľka 4 - Fázy predchádzajúce prijatiu stanoviska	26
Tabuľka 5 - Dôležité body stanoviska EHSV	33
Tabuľka 6 - Minimálny počet signatárov iniciatív zaregistrovaných po 01.02.2020 (jednotlivo pre každú krajinu).....	38

Zoznam skratiek

ECI	European Citizens' Initiative (európska iniciatíva občanov)
EESC	European Economic and Social Committee (EHSV)
EHS	Európske hospodárske spoločenstvo
EHSV	Európsky hospodársky a sociálny výbor
ENRF	Európsky námorný a rybársky fond
ESAE/ Euratom	Európske spoločenstvo pre atómovú energiu
EÚ	Európska únia
EVR	Európsky výbor regiónov
G7	The Group of Seven (skupina siedmich najvyspejších krajín sveta)
G20	The Group of Twenty (dvadsať najväčších ekonomík sveta)
LZ	Lisabonská zmluva
MARPOL	Medzinárodný dohovor o zabránení znečisťovaniu z lodí
MSP	Mikro, malé a stredné podniky
REACH	Registration, Evaluation, Authorisation, and restriction of Chemicals (Nariadenie o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemických látok)
RZ	Rímske zmluvy
USD	United States Dollar (mena americký dolár)
ZEHS	Zmluva o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva
ZFEÚ	Zmluva o fungovaní Európskej únie

Úvod

Štruktúra Európskej únie (EÚ) je veľmi špecifická. Na prijímaní právnych predpisov EÚ sa zúčastňuje niekoľko inštitúcií. Európska komisia navrhuje legislatívne akty a spoločne ich prijíma Európsky parlament a Rada Európskej únie (Rada ministrov). Okrem spomenutých európskych inštitúcií veľmi dôležitú úlohu zohrávajú dva špecifické orgány - Európsky výbor regiónov (EVR) a Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV), ale už ako poradné orgány. V našej práci sa zameriavame konkrétne na jeden z týchto dvoch poradných orgánov, a to na EHSV. Vďaka jedinečnému charakteru tohto výboru majú jednotlivé inštitúcie EÚ možnosť s ním konzultovať potrebné aktuálne situácie či legislatívne návrhy. Pôsobenie EHSV má v rámci európskych inštitúcií svoje špecifiká. Ako poradný orgán nemá právo vstupovať do zákonodarného procesu, navrhovať zákony či uplatňovať právo veta.

Zloženie, štruktúru a právomoci EHSV stanovuje Zmluva o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), konkrétne kapitola 3 „Poradné orgány Únie“ (článok 300 - 304 ZFEÚ). Hlavným účelom EHSV je zapojiť účasť občanov do rozhodovacieho procesu s cieľom zabezpečiť, aby sa právne predpisy EÚ prispôbovali ich hospodárskym, sociálnym a regionálnym podmienkam. EHSV zastupuje záujmy zamestnávateľov, zamestnancov a iných záujmových skupín (napr. poľnohospodárov, spotrebiteľov atď.).

V porovnaní s ostatnými inštitúciami EÚ sa poradným orgánom nevenuje dostatočná pozornosť a pochybuje sa o ich efektívnosti. EHSV je špecifickým a dôležitým orgánom v rámci inštitucionálneho systému EÚ, ktorý vytvára prepojenie medzi tvorcami európskych právnych predpisov či pravidiel a obyvateľmi Európy, a preto považujeme za nevyhnutné sa s ním bližšie oboznámiť. Oboznámiť sa so spôsobmi, prostredníctvom ktorých občianska spoločnosť vstupuje do rozhodovacieho procesu, čím sa znižuje demokratický deficit. Hlavným cieľom tejto záverečnej práce je bližšie charakterizovať EHSV. Zameriavali sme sa na jeho organizačnú štruktúru, vývoj výboru od jeho vzniku a činnosti, resp. spôsoby, akými plní svoje hlavné úlohy v rámci EÚ. Vďaka nim je výbor oprávnené označovaný ako most medzi Európou a organizovanou občianskou spoločnosťou.

Prvá kapitola je venovaná všeobecnej charakteristike výboru. Za vznik výboru označujeme rok 1957, ako rok podpísania Rímskych zmlúv. Od tohto roku výbor prešiel niekoľkými zmenami, o čom svedčia jednotlivé revízne zmluvy. V rámci prvej kapitoly

sme sa konkrétnejšie zamerali na prvú a poslednú zmluvu, čiže na Zmluvu o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva (ZEHS) a na Lisabonskú zmluvu (LZ). V súvislosti s EHSV sme ich vzájomne porovnali metódou komparácie. Metodike práce a metódam skúmania sa bližšie venuje druhá kapitola. V rámci prvej kapitoly sme ďalej charakterizovali organizačnú štruktúru, zastúpenie členských štátov vo výbore a jeho činnosť, ktorá predstavuje predovšetkým vypracúvanie stanovísk.

Tretia kapitola sa zameriava na spôsoby plnenia hlavných úloh EHSV. Vzhľadom na aktuálnosť témy týkajúcej sa životného prostredia, sme sa rozhodli bližšie priblížiť stanovisko vypracované výborom s názvom *Stratégia pre plasty v obehovom hospodárstve*. Analyzovali sme body, ktoré EHSV považuje za dôležité v rámci danej problematiky. Týmito bodmi by sa mali zaoberať nielen jednotlivé inštitúcie, ale aj zainteresované strany v členských štátoch. Udržateľnosť predstavuje kľúčový stimul pre budúcnosť Európy a EÚ má najlepšie predpoklady na to, aby sa stala lídrom v prechode na plasty budúcnosti. Vypracovaniu tohto stanoviska sa užšie venovala odborná sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životného prostredia. Pozornosť v tretej kapitole sme venovali aj európskej iniciatíve občanov. EHSV tu pôsobí ako sprostredkovateľ medzi organizáciami občianskej spoločnosti a inštitúciami EÚ či ako priestor, kde občianska spoločnosť môže vyjadriť svoje názory.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

Zámerom prvej kapitoly je poukázať na Európsky hospodársky a sociálny výbor a jeho vývoj v súvislosti s prijatím Zmluvy o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva a Lisabonskej zmluvy ako poslednej revíznej zmluvy primárneho práva.

1.1 Európsky hospodársky a sociálny výbor a jeho vývoj

Európsky hospodársky a sociálny výbor je poradný orgán Európskej únie založený pred 62 rokmi za účelom poskytovania rád a podávania návrhov európskym rozhodovacím orgánom, a to Európskemu parlamentu, Rade Európskej únie a Európskej komisii. EHSV zabezpečuje, aby sa aj obyčajní ľudia mohli podieľať na rozvoji Európy. Je jedinečným orgánom poskytujúcim fórum na konzultácie, dialóg a konsenzus medzi zástupcami rôznych sektorov „organizovanej občianskej spoločnosti“,¹ ktorú tvoria všetky organizácie či skupiny, v ktorých ľudia vzájomne spolupracujú na miestnej, štátnej alebo európskej úrovni.²

Myšlienka zriadiť poradný orgán zložený zo zamestnávateľov, zamestnancov a zástupcov širokej verejnosti, ktorého hlavnou úlohou by bolo poskytovať poradenstvo Európskym vládnym orgánom a zastupovať rôzne hospodárske a sociálne záujmy v Európskych inštitúciách, bola zakotvená 25. marca 1957, a to v dvoch Rímskych zmluvách (RZ): v Zmluve o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva a v Zmluve o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (ESAE alebo Euratom).

Hlavným cieľom, ktorý odôvodňoval vytvorenie Hospodárskeho a sociálneho výboru, bola potreba demokratickej kontroly a vyváženia, aby sa zabránilo akémukoľvek posunu smerom k autoritárstvu, aby sa zabezpečila rovnováha síl a aby sa zaručila osobná sloboda, základné práva a sociálny pokrok. Zapojenie občianskej spoločnosti do celej svojej rozmanitosti európskeho projektu bolo reakciou na silný dopyt zo strany zainteresovaných strán a sociálnych hnutí inšpirovaných federalistickou koncepciou zjednotenej Európy.

Rozhodnutie založiť EHSV sa zakladalo na jednej strane na modeli poradného výboru Európskeho spoločenstva uhlia a ocele a na druhej strane na národných modeloch

---

¹ EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE. *EESC achievements, looking back, looking forward 2018*. Brusel: Visits and Publications Unit, 2019. 60 pp. ISBN 978-92-830-4467-3.

² EURÓPSKY HOSPODÁRSKY A SOCIÁLNY VÝBOR. *Zistite, čo pre Vás môže urobiť EHSV*. Brusel: Oddelenie pre návštevy a publikácie, 2018. 12 s. ISBN 978-92-830-4014-9.

hospodárskych a sociálnych rád zakladajúcich členských štátov.³ Otázka hospodárskych a sociálnych aktérov zúčastňujúcich sa na rozhodovacom procese sa však nestretla s jednomyselným súhlasom šiestich pôvodných zakladajúcich štátov Európskeho hospodárskeho spoločenstva. Nemecko bolo proti založeniu výboru nakoľko spochybňovalo jeho nevyhnutnosť a efektívnosť. Od roku 1956 bol navrhnutý inštitucionálny model založený na Poradnom výbore Európskeho spoločenstva uhlia a ocele, ktorému mala byť udelená konzultačná právomoc a oprávnenosť poskytovať poradenstvo Komisii a Rade ministrov o všetkých spoločných hospodárskych a sociálnych problémoch všeobecného významu. Návrh obsahoval aj právo iniciatívy, ktoré sa nakoniec neprijalo.⁴

Počas prvých 14 rokov svojej existencie bol výbor striktne obmedzovaný čo sa týka vydávania stanovísk k legislatívnym návrhom navrhnutých Komisiou. Európsky summit v Paríži v roku 1972 však dal výboru právo vypracovať z vlastnej iniciatívy stanoviská ku všetkým záležitostiam súvisiacim s Európskym spoločenstvom - moc, ktorú pôvodne používal veľmi striedmo, ale ktorá sa odvtedy stala dôležitou súčasťou činnosti výboru.

V roku 1973 sa po prvom rozšírení Spoločenstva počet členov výboru zvýšil z pôvodných 101 na 144, v roku 1981 dosiahol počet 156 (pristúpenie Grécka), 189 v roku 1986 (pristúpenie Španielska a Portugalska) a 222 od roku 1995 (po pristúpení Rakúska, Fínska a Švédska). Po historickom rozšírení v roku 2004 sa po pristúpení desiatich nových členských štátov (Česko, Estónsko, Cyprus, Lotyšsko, Litva, Maďarsko, Malta, Poľsko, Slovinsko a Slovensko) počet členov výboru zvýšil na 317, v roku 2007 pristúpením Bulharska a Rumunska sa tento počet ďalej navýšil na 344 a v roku 2013 pristúpenie Chorvátska znamenalo opätovné navýšenie na 353 členov. V článku 301 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) je však stanovené, že počet členov výboru neprevýši 350. V dôsledku tohto nesúladu celkového počtu členov výboru po pristúpení Chorvátska a maximálneho počtu členov určeného v článku 301 ZFEÚ, prijala Rada EÚ rozhodnutie

---

³ GRAU Baylos Pedro Antonio et al. *The representation of the world of labour in national and European institutions: the role of the national and European economic and social committees and of the other dialogue structure*. Brussels: Visit and Publications, 2015. 82 pp. ISBN 978-92-830-2898-7.

⁴ EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE. *1950 The birth of the Economic and Social Committee* [online]. 2018. [cit. 2020-02-11]. Dostupné na: <https://www.eesc.europa.eu/CivilSocietyActionForTomorrowsEurope/history>

zo 14. júla 2015 určujúce zloženie výboru,⁵ ktoré viedlo k zníženiu počtu o jedného člena v štátoch Estónska, Cypru a Luxemburska.

Nadobudnutie platnosti Maastrichtskej zmluvy (1993) poskytlo EHSV značnú nezávislosť a postavilo ho na úroveň porovnateľnú s ostatnými inštitúciami, najmä pokiaľ ide o rokovací poriadok, rozpočet, posilnenie práva iniciatívy a riadenie zamestnancov sekretariátu. V roku 1997 Amsterdamská zmluva výrazne rozšírila pôsobnosť EHSV najmä v sociálnej oblasti a udelila výboru právo konzultovať Európsky parlament. Zmluva z Nice (2003) zasa predstavovala veľký krok vpred v definovaní identity výboru, ktorý v súčasnosti pozostáva zo zástupcov rôznych hospodárskych a sociálnych zložiek organizovanej občianskej spoločnosti.⁶ Lisabonská zmluva (2007) dodatočne posilnila pozíciu výboru ako poradného orgánu.

1.2 EHSV podľa Zmluvy o Európskom hospodárskom spoločenstve

V Zmluve o založení EHS (ZEHS), konkrétne v tretej kapitole, boli obsiahnuté základné ustanovenia vzťahujúce sa na problematiku Hospodárskeho a sociálneho výboru. Obsahom tejto kapitoly bolo zloženie samotného výboru, počet a menovanie jednotlivých členov a základné právomoci výboru. Výbor bol zložený z predstaviteľov rôznorodých oblastí hospodárskeho a sociálneho života, reprezentujúcich poľnohospodárov, obchodníkov a remeselníkov, dopravcov, výrobcov, pracovníkov, príslušníkov slobodného povolania a všeobecných záujmov.⁷ Členovia výboru v celkovom počte 101, vymenovaní 22. apríla 1958, boli podľa článku 194 ZEHS stanovení nasledovne: Nemecko (24), Francúzsko (24), Taliansko (24), Belgicko (12), Holandsko (12), Luxembursko (5).

V nadväznosti na tento článok možno ďalej konštatovať, že hlavným prvkom, na základe ktorého boli členovia výboru vymenovávaní, boli ich osobné schopnosti. Členov výboru na štvorročné obdobie s možnosťou opätovného zvolenia vymenovávala jednomyselne Rada Európskej únie.⁸ Za účelom vymenovania členov výboru zaslal každý členský štát Rade zoznam, ktorý obsahoval dvakrát toľko kandidátov, koľko bolo pridelených kresiel jeho štátnym príslušníkom. Výbor mal byť zložený takým spôsobom, aby sa zabezpečilo zastúpenie kandidátov z rôznych oblastí ekonomického a sociálneho

---

⁵ ÚRADNÝ VESTNÍK EURÓPSKEJ ÚNIE L 187. *Rozhodnutie Rady (EÚ) 2015/1157* [online]. Zväzok č. 58, 15.7.2015, s. 28-29. [cit. 2020-02-11]. ISSN 1977-0790. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2015:187:FULL&from=PL>

⁶ COEN, David - RICHARDSON, Jeremy. *Lobbying the European Union: Institutions, Actors, and Issues*. USA: Oxford University Press Inc., New York, 2009. 390 pp. ISBN 978-0-19-920735-0.

⁷ čl. 193 ZEHS

⁸ čl. 194 ZEHS

života. Rada sa uznášala po porade s Komisiou. Mohla získať stanovisko európskych organizácií zastupujúcich rôzne hospodárske a sociálne sektory, týkajúce sa činnosti Spoločenstva.⁹ Predsedu a predsedníctvo volil výbor na dvojročné funkčné obdobie.¹⁰

Podľa článku 197 ZEHS, výbor zahŕňal špecializované sekcie pre tie oblasti, na ktoré sa vzťahovala táto zmluva. Obsahovala najmä poľnohospodársku sekciu a sekciu dopravy, na ktoré sa vzťahovali osobitné ustanovenia uvedené v hlavách týkajúcich sa poľnohospodárstva a dopravy. Tieto špecializované sekcie fungovali v rámci všeobecnej pôsobnosti výboru, s ktorými nemožno konzultovať nezávisle od výboru (napr. Európska komisia nekonzultuje priamo so sekciou, ale konzultuje s výborom ako takým a až výbor určí, ktorá sekcia sa danou problematikou bude zaoberať). Vo výbore sa môžu zriadiť aj podvýbory, aby v osobitných záležitostiach alebo oblastiach pripravovali návrhy stanovísk, ktoré sa mali predložiť výboru na zváženie. Rokovací poriadok určil najmä zloženie špecializovaných sekcií a podvýborov a pravidiel o ich právomoci.

V prípadoch ustanovených v tejto zmluve sa Rada alebo Komisia radili s výborom. Tieto inštitúcie mohli s výborom konzultovať všetky prípady, ktoré považovali za vhodné. Ak Rada alebo Komisia uznali za vhodné, stanovila sa výboru na predloženie stanoviska lehota, ktorá nesmela byť kratšia ako 10 dní odo dňa, keď sa táto lehota oznámila predsedovi. Ak nebolo v určenej lehote predložené stanovisko, Rada a Komisia mohli konať aj bez neho. Stanovisko výboru a odbornej sekcie spolu so záznamom o rokovaní sa predkladalo Rade a Komisii.¹¹

---

⁹ čl. 195 ZEHS

¹⁰ čl. 196 ZEHS

¹¹ čl. 198 ZEHS

Tabuľka 1 - Pôvodná štruktúra EHSV z roku 1958

Predseda:	Roger De STAERCKE ¹²
Špeciálne sekcie pre:	Poľnohospodárstvo, hospodárske otázky, dopravu, sociálne otázky, dobrovoľné aktivity a služby, zámorské štáty a teritória, problémy a výučbu jadrovej práce a zdravia, nukleárne ekonomické problémy
Generálny tajomník:	Jacques GENTON

(Zdroj: EESC [online]. [cit. 2020-02-12]. Spracované podľa:

<https://www.eesc.europa.eu/CivilSocietyActionForTomorrowsEurope/history>)

O dôležitosti a význame tohto výboru svedčí aj prehovor vtedajšieho predsedu Komisie Waltera Halsteina na inauguraľnom zasadnutí výboru 19. mája 1958: „*Hospodársky a sociálny výbor, s ktorým sa dnes stretávame po prvýkrát, preberá veľkú časť zodpovednosti za osud a budúcnosť 165 miliónov ľudí. Jeho stanoviská môžu výrazne zmeniť tvár Európy. Všetci si želáme užšiu hospodársku a politickú spoluprácu a aby náš kontinent naďalej prosperoval.*“¹³

Na základe spomenutých informácií, môžeme konštatovať, že už od samého začiatku vzniku výboru boli definované jeho právomoci ako poradný orgán vo vzťahu k Rade EÚ a Komisii.

1.3 EHSV po prijatí Lisabonskej zmluvy

Lisabonská zmluva (LZ), podpísaná 13. decembra 2007 v Lisabone a platná od 1. decembra 2009, dopĺňa a zároveň mení Zmluvu o Európskej únii a Zmluvu o Európskom spoločenstve.

Lisabonská zmluva začlenila do textu nové hodnoty a podstatne preformulovala ciele Európskej únie.¹⁴ Hlavným cieľom LZ je posilnenie zahraničnej politiky EÚ, reforma fungovania európskych inštitúcií, takisto ako aj reforma vnútorných a vonkajších politik EÚ, udelenie väčšej zákonodarnej moci Európskemu parlamentu, čím sa má zabezpečiť prehlbenie demokratického rozhodovania EÚ. Obsahom LZ okrem iného je aj priznanie

¹² EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE. *EESC Former presidents* [online]. [cit. 2020-02-12]. Dostupné na: <https://www.eesc.europa.eu/en/avdb/galleries/eesc-former-presidents>

¹³ EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE. *1950 The birth of the Economic and Social Committee* [online]. 2018. [cit. 2020-02-12]. Dostupné na:

<https://www.eesc.europa.eu/CivilSocietyActionForTomorrowsEurope/history>

¹⁴ LIPKOVÁ Ľudmila a kol. *Európska únia*. Bratislava: Sprint 2, 2011. 446 s. ISBN 978-80-89393-33-6.

vlastnej právnej subjektivity Únii či stanovenie oficiálneho postupu v prípade plánovaného vystúpenia členskej krajiny z EÚ.¹⁵

V súvislosti s výborom, Lisabonská zmluva potvrdzuje predĺženie pôvodného štvorročného funkčného obdobia členov výboru na päťročné, čo pozitívne prispelo k zosúladieniu funkčných období orgánov EÚ. Môžeme konštatovať, že revízne zmluvy a LZ mali výrazný vplyv nielen na zmenu Európskeho spoločenstva a Únie, ale aj na samotný Hospodársky a sociálny výbor.

1.3.1 Porovnanie EHSV na základe Rímskych zmlúv a Lisabonskej zmluvy

Súčasný obsah Lisabonskej zmluvy, ktorá odráža aktuálnu pozíciu poradného orgánu, sa od Rímskych zmlúv, ktoré predstavovali jeho prvotnú fázu, odlišuje v súvislosti s:

- a) **poradnou funkciou výboru**, ktorá sa v Lisabonskej zmluve uplatňuje nielen voči Rade a Komisii, ale aj voči Európskemu parlamentu;
- b) **počtom členov výboru**, ktorý podľa LZ nemôže prevýšiť 350;¹⁶
- c) **funkčným obdobím členov**, ktoré sa v porovnaní s RZ navýšilo o jeden rok¹⁷ z pôvodného funkčného obdobia členov predstavujúceho 4 roky s možnosťou opätovného zvolenia;
- d) **funkčným obdobím predsedu a ďalších členov predsedníctva**, ktoré sa v porovnaní s RZ navýšilo o pol roka¹⁸ z pôvodného funkčného obdobia predstavujúceho 2 roky;
- e) **so zložením výboru**, ktorý bol podľa RZ zložený z predstaviteľov rôznorodých oblastí hospodárskeho a sociálneho života, reprezentujúcich poľnohospodárov, obchodníkov a remeselníkov, dopravcov, výrobcov, pracovníkov, príslušníkov slobodného povolania a všeobecných záujmov, zatiaľ čo podľa LZ je výbor zložený zo zamestnávateľov, zamestnancov a zástupcov širokej verejnosti;
- f) **dôvodmi schádzania sa výboru**, kedy sa podľa RZ výbor zvolával len na základe žiadosti predsedu Komisie a Rady, no LZ dopĺňa aj predsedu Európskeho parlamentu, prípadne sa výbor môže zvolávať aj na základe vlastnej iniciatívy;¹⁹

---

¹⁵ EUR-Lex. *Zhrnutia právnych predpisov EÚ: Lisabonská zmluva* [online]. [cit. 2020-02-13]. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=LEGISSUM%3Aai0033#document1>

¹⁶ čl. 301 ZFEÚ

¹⁷ čl. 302 ZFEÚ

¹⁸ čl. 303 ZFEÚ

¹⁹ čl. 303 ZFEÚ

- g) **so spôsobom zvolania zasadnutia výboru**, ktorý sa podľa RZ zvolával na základe žiadosti predsedu Rady a Komisie, v LZ sa táto právomoc dopĺňa o predsedu Európskeho parlamentu, zároveň sa však výbor môže zvolávať aj na základe vlastnej iniciatívy;²⁰
- h) **lehotou na predloženie stanoviska**, ktorá podľa RZ nesmela byť kratšia ako 10 dní odo dňa oznámenia predsedovi, a ktorá podľa LZ nesmie byť kratšia ako mesiac odo dňa oznámenia predsedovi;²¹
- i) **so spôsobom prijímania rokovacieho poriadku**, ktorý výbor v súčasnosti prijíma nezávisle od jednomyselného schválenia Rady²² ako tomu bolo v RZ.

V nadväznosti na vyššie uvedené odlišnosti môžeme konštatovať, že revízie, ktoré jednotlivé zmluvy so sebou priniesli, výrazným spôsobom posilnili pozíciu Hospodárskeho a sociálneho výboru.

Hlavnou zmenou súvisiacou so vzťahom k tým orgánom, voči ktorým si výbor uplatňoval svoju poradnú funkciu bolo, že sa k týmto orgánom zaradil aj Európsky parlament. Takisto si nemožno nevšimnúť navýšenie počtu členov, čo vnímame ako súčasť rozširovacieho procesu členskej základne Únie. Ako prvkom zladenia funkčných období jednotlivých orgánov Únie môžeme vidieť predĺženie funkčného obdobia členov výboru, predsedu a predsedníctva. K zvýrazneniu pozície výboru prispelo aj predĺženie lehoty na predloženie stanoviska, absencia súhlasu Rady pri prijímaní vlastného rokovacieho poriadku či rozšírenie množstva jednotlivých oblastí vyžadujúcich stanovisko výboru. Takisto je dôležité upozorniť na to, že nikdy prostredníctvom revízií zmlúv nedošlo k odobratiu právomocí výboru, čo len potvrdzuje jeho stabilitu a nezastupiteľnosť v rámci administratívnej oblasti Únie.²³

1.4 Charakteristika, organizačná štruktúra a činnosť výboru

S rastom EÚ rástol aj počet inštitúcií a špecializovaných agentúr zaoberajúcimi sa konkrétnymi aspektami práce. Medzi takéto inštitúcie zaraďujeme aj Európsky hospodársky a sociálny výbor.²⁴ Európsky hospodársky a sociálny výbor so sídlom

---

²⁰ čl. 303 ZFEÚ

²¹ čl. 304 ZFEÚ

²² čl. 303 ZFEÚ

²³ SCĚNSNÁ, Anna. Vývoj a perspektívy Hospodárskeho a sociálneho výboru [online]. In: *Posterus, portál pre odborné publikovanie*, 2016, roč. 9, č. 2. [cit. 2020-02-15]. ISSN 1338-0087. Dostupné na: <http://www.posterus.sk/?p=18315>

²⁴ McCORMICK, John. *Understanding the European Union: A Concise Introduction*. 4th ed. New York: Palgrave Macmillan, 2008. 239 pp. ISBN 978-0-230-20102-6.

v Bruseli je poradný orgán EÚ, ktorý je zložený zo zástupcov organizácií zamestnávateľov, zamestnancov a iných zainteresovaných skupín,²⁵ ktorí svojimi odbornými znalosťami, dialógom a snahou o kompromis môžu napomôcť k zvýšeniu kvality a dôvery v politické rozhodnutia EÚ, v dôsledku zlepšovania ich zrozumiteľnosti a prijateľnosti pre európskych občanov, ako aj v dôsledku zlepšovania transparentnosti, ktorá predstavuje nevyhnutný predpoklad pre fungovanie demokracie.²⁶

Hlavným cieľom EHSV je prispievať k tvorbe politických opatrení a právnych predpisov EÚ tak, aby táto tvorba bola demokratickejšou, účinnejšou a skutočne odrážajúcou potreby občanov EÚ. Medzi hlavné úlohy výboru patrí:

- poskytovanie poradenstva Európskemu parlamentu, Rade a Európskej komisii;
- podporovanie a posilňovanie organizovanej občianskej spoločnosti či už v rámci EÚ alebo mimo nej;
- dohliadať na to, aby názory organizácií občianskej spoločnosti boli v Bruseli vypočuté a zároveň poukázať na dosah právnych predpisov EÚ na životy občanov EÚ.²⁷

Výbor v súčasnosti tvorí 326 členov, ktorí reprezentujú hospodárske a sociálne záujmové skupiny v Európe. Počet členov, určený podľa veľkosti obyvateľstva každej krajiny, ilustruje nasledujúca tabuľka.

---

²⁵ EURÓPSKA ÚNIA. *Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV)* [online]. 2020. [cit. 2020-02-20]. Dostupné na: https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-economic-social-committee_sk

²⁶ ÚRADNÝ VESTNÍK EURÓPSKEJ ÚNIE L 110. *Rokovací poriadok Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru (kodifikované znenie)* [online]. Luxembursko: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 25.4.2019, roč. 62, s. 46-68. [cit. 2020-02-21]. ISSN 1977-0790. Dostupné na:

<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/5b9cf686-673d-11e9-9f05-01aa75ed71a1/language-sk>
²⁷ EURÓPSKY HOSPODÁRSKY A SOCIÁLNY VÝBOR. *Zistite, čo pre Vás môže urobiť EHSV*. Brusel: Oddelenie pre návštevy a publikácie, 2018. 12 s. ISBN 978-92-830-4014-9.

Tabuľka 2 - Zastúpenie členských štátov v EHSV

Členský štát (počet členov)
Francúzsko (24); Nemecko (24); Taliansko (24)
Poľsko (21); Španielsko (21)
Rumunsko (15)
Belgicko (12); Bulharsko (12); Česko (12); Grécko (12); Holandsko (12); Maďarsko (12); Portugalsko (12); Rakúsko (12); Švédsko (12)
Chorvátsko (9); Dánsko (9); Fínsko (9); Írsko (9); Litva (9); Slovensko (9)
Lotyšsko (7); Slovinsko (7)
Estónsko (6)
Cyprus (5); Luxembursko (5); Malta (5)

(Zdroj: EESC [online]. [cit. 2020-02-21]. Spracované podľa: <https://www.eesc.europa.eu/sk/about>)

Na základe vyššie uvedenej tabuľky môžeme vidieť, že Spojené kráľovstvo sa v dôsledku Brexitu od 1. februára 2020 s pôvodným počtom členov 24 v zozname krajín viac nenachádza, čím sa zmenil pôvodný počet členov výboru (350). V súvislosti s odchodom Spojeného kráľovstva, Európsky hospodársky a sociálny výbor vzdal hold svojim britským členom 22. januára 2020 na poslednom plenárnom zasadnutí, na ktorom sa zúčastnili pred tým, ako Spojené kráľovstvo 31. januára opustilo EÚ po štyridsiatich siedmich rokoch členstva. Tým sa skončilo ich členstvo nielen v EHSV, ale aj v ostatných inštitúciách EÚ. 24 členov zastupujúcich Spojené kráľovstvo dostalo pri slávnostnom ceremoniáli pamätnú medailu, ktorá preukázala odhodlanie EHSV zachovať silné vzťahy s britskou občianskou spoločnosťou aj po Brexite. Luca Jahier, predseda EHSV, pripustil, že rozhodnutie britských občanov opustiť EÚ bolo rozhodnutím historického významu, ktoré hlboko ľutuje, zároveň ho však musia všetci prijať a rešpektovať. Pán Jahier hovoril o zásadnom prínose britských členov k práci EHSV v mnohých oblastiach a uviedol, že „*odchod Spojeného kráľovstva nás prinúti prehodnotiť spôsob, akým komunikujeme s našimi občanmi, aby mohli vzťahovať ich každodenný život k hmatateľným a overiteľným úspechom Európy.*“²⁸ Dôkazom toho, že predseda výboru ďalej trvá na odhodlaní EHSV udržiavať úzke styky s britskou občianskou spoločnosťou aj po Brexite, svedčia jeho

²⁸ EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE. *The EESC bids farewell to its British members with the promise of maintaining close ties with UK civil society* [online]. 2020. [cit. 2020-02-24]. Dostupné na: <https://www.eesc.europa.eu/en/news-media/press-releases/eesc-bids-farewell-its-british-members-promise-maintaining-close-ties-uk-civil-society-0>

nasledujúce slová: „*Neexistuje žiadna iná alternatíva, ako silné vzťahy medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom, a my v EHSV urobíme všetko, čo je v našich silách, aby sme toto silné spojenie udržali nažive. Ceci n'est qu'un au revoir, mes amis*“²⁹ (Toto nie je zbohom, priatelia).

Členov nominujú národné vlády a vymenúva ich Rada na obnoviteľné funkčné obdobie päť rokov. Posledné obnovenie funkčného obdobia bolo uskutočnené v októbri 2015 na funkčné obdobie 2015 - 2020. Výbor zvoláva vekovo najstarší člen na začiatku každého nového funkčného obdobia do jedného mesiaca odo dňa upovedomenia členov Radou o ich menovaní, pokiaľ je to možné. V súlade s rokovacím poriadkom výboru platným od 15. marca 2019, členom výboru je ustanovená/é:

- neviazanosť na žiadne záväzné pokyny;
- vykonávanie svojej funkcie úplne nezávisle a vo všeobecnom záujme Európskej únie;
- používanie výsad a imunit stanovených protokolom o výsadách a imunitách Európskej únie pri vykonávaní svojej funkcie a počas svojich ciest do a z miesta rokovania, čím sa im zaručuje sloboda pohybu, osobná nedotknuteľnosť a imunita;
- rešpektovanie vážnosti výboru a nepoškodzovanie jeho dobrého mena;
- rešpektovanie dôstojnosti na pracovisku pri výkone svojej funkcie;
- nedopúšťania sa akejkoľvek formy obťažovania a zároveň odcudzovanie takýchto praktík;
- zaväzovanie sa svojím podpisom k rešpektovaniu etického kódexu, čo predstavuje podmienku na to, aby členovia mohli byť zvolení do funkcií v orgánoch výboru;
- rešpektovanie zásady medzi ženou a mužom a zásady nediskriminácie v súlade s právnymi predpismi Európskej únie, zároveň sa výbor usiluje o zvýšenie zastúpenia žien vo všetkých orgánoch v porovnaní s ich podielom v zhromaždení.³⁰

Za vykonávanie svojich funkcií členovia výboru nie sú platení. Dostávajú náhrady výdavkov za cesty a ubytovanie. Ich primárnym zdrojom príjmu je teda ich hlavné

---

²⁹ EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE. *The EESC bids farewell to its British members with the promise of maintaining close ties with UK civil society* [online]. 2020. [cit. 2020-02-24]. Dostupné na: <https://www.eesc.europa.eu/en/news-media/press-releases/eesc-bids-farewell-its-british-members-promise-maintaining-close-ties-uk-civil-society-0>

³⁰ ÚRADNÝ VESTNÍK EURÓPSKEJ ÚNIE L 110. *Rokovací poriadok Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru (kodifikované znenie)* [online]. Luxembursko: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 25.4.2019, roč. 62, s. 46-68. [cit. 2020-02-25]. ISSN 1977-0790. Dostupné na: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/5b9cf686-673d-11e9-9f05-01aa75ed71a1/language-sk>

povolanie, ktorým nie je členstvo v EHSV. Navyše, pretože členovia EHSV sú menovaní a nie volení, ich správanie sa veľmi líši od správania členov ktoréhokoľvek voleného alebo stranického politického orgánu. Členovia EHSV, ako predstavitelia rôznych hospodárskych a sociálnych zložiek organizovanej občianskej spoločnosti, majú odborné vedomosti o diskutovaných problémoch z dôvodu ich znalostí v širšom rozsahu oblastí. Zároveň pri vypracúvaní stanovísk podporujú na základe vzájomného rešpektu hľadanie konsenzu, vďaka ktorému je možné identifikovať spoločný záujem a často aj všeobecný záujem.

Členovia EHSV musia, podobne ako zástupcovia iných inštitúcií EÚ, dbať na dve skutočnosti. Na jednej strane si musia byť vedomí vplyvu a dôsledkov, ktoré budú mať právne predpisy EÚ na každodenný život príslušných organizácií, na druhej strane musia dohliadať aj na to, aby sa želania a požiadavky spoločnosti vyjadrené v organizáciách, ktoré zastupujú na úrovni EÚ, plnili prostredníctvom rozhodovacích orgánov EÚ.

Medzi orgány výboru zaradíme: **zhromaždenie, predsedníctvo, predsedu a sekcie**. Plenárne zhromaždenie v súčasnosti pozostáva z 326 členov rozdelených podľa veľkosti populácie každého štátu. Po tom, ako sú stanoviská vypracované, zhromaždenie ich prijíma jednoduchou väčšinou na základe názorov odborných sekcií. Ak sa musí stanovisko vypracovať bezodkladne, zhromaždenie hlasuje priamo o texte pripravené hlavným spravodajcom, ktorý môže predložiť zhromaždeniu návrh stanoviska bez toho, aby prešiel odbornou sekciou. Plenárne zhromaždenie je zvrchovaným orgánom. Prijíma všetky rozhodnutia týkajúce sa organizácie práce a pridelovania osobitných povinností jej členom. Zo svojich členov volí predsedu a predsedníctvo na obdobie dva a pol roka. Ratifikuje rozhodnutia prijaté predsedníctvom.³¹

Členovia výboru sú interne organizovaní do troch skupín:

- 1) **Skupina I - Zamestnávateľia** - Členovia zo súkromného a verejného sektora priemyslu, obchodných komôr, veľkoobchodu a maloobchodu, bankovníctva, poisťovníctva, dopravy a poľnohospodárstva. Členovia dobre využívajú svoje vlastné skúsenosti a pomáhajú rozvíjať európske podnikanie. Presadzujú podnikateľské prostredie, ktoré posilňuje konkurencieschopnosť európskych podnikov, povzbudzuje podnikanie a poskytuje priaznivé podmienky na inováciu,

---

³¹ COEN, David - RICHARDSON, Jeremy. *Lobbying the European Union: Institutions, Actors, and Issues*. USA: Oxford University Press Inc., New York, 2009. 390 pp. ISBN 978-0-19-920735-0.

investovanie, prevádzku a obchodovanie. Požadujú silnú EÚ založenú na súdržnosti a jednote.

- 2) **Skupina II - Zamestnanci** - Prevažná väčšina členov pochádza z národných odborových zväzov, ktoré sú členmi Európskej odborovej konfederácie. Skupina je pevne odhodlaná rozširovať a posilňovať EÚ ako priestor prosperity, slobody a demokracie, vzájomnej podpory, solidarity a sociálnej súdržnosti a jej cieľom je zabezpečiť, aby pracovníci zohrávali skutočnú úlohu pri tvorbe európskej politiky. Hoci európsky sociálny model je príkladom pre väčšinu sveta, stále existuje príliš veľa ľudí, ktorí trpia ťažkosťami alebo sociálnym vylúčením z dôvodu chudoby, diskriminácie, nedostatku vzdelania alebo iných nevýhod. Prioritami skupiny II sú úplná zamestnanosť, lepšie životné a pracovné podmienky a blahobyt všetkých občanov EÚ, ako aj pracovníkov a ich rodín mimo EÚ.³²
- 3) **Skupina III - Ostatné záujmy** - Ostatní zástupcovia reprezentujúci rôzne odvetvia, ako napr.: poľnohospodári, MSP, remeselnícke odvetvia, profesijné združenia, družstvá, vzájomné podniky, združenia na ochranu spotrebiteľa, združenia na ochranu životného prostredia, združenia, ktoré propagujú záujmy rodín, žien a osôb so zdravotným postihnutím, členov vedeckej komunity, učiteľov atď.³³

Predsedníctvo pozostáva z:

- a) predsedu a dvoch podpredsedov;
- b) troch predsedov skupín volených podľa ustanovení článku 30 rokovacieho poriadku;
- c) predsedov sekcií;
- d) premenlivého počtu ďalších členov, ktorý však nesmie prekročiť počet členských štátov.³⁴

Predsedníctvo rozhoduje o organizácii a pracovných postupoch EHSV a prijíma ustanovenia na implementáciu rokovacieho poriadku. V skutočnosti je to hlavný riadiaci orgán výboru. Po dohode s predsedom vykonáva rozpočtové a finančné právomoci

---

³² EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE. *EESC achievements, looking back, looking forward 2018*. Brussel: Visits and Publications Unit, 2019. 60 pp. ISBN 978-92-830-4467-3.

³³ COEN, David - RICHARDSON, Jeremy. *Lobbying the European Union: Institutions, Actors, and Issues*. USA: Oxford University Press Inc., New York, 2009. 390 pp. ISBN 978-0-19-920735-0.

³⁴ ÚRADNÝ VESTNÍK EURÓPSKEJ ÚNIE L 110. *Rokovací poriadok Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru (kodifikované znenie)* [online]. Luxembursko: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 25.4.2019, roč. 62, s. 46-68. [cit. 2020-02-27]. ISSN 1977-0790. Dostupné na: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/5b9cf686-673d-11e9-9f05-01aa75ed71a1/language-sk>

stanovené v nariadení o rozpočtových pravidlách a v rokovacom poriadku EHSV. Predsedníctvo nesie politickú zodpovednosť za všeobecné fungovanie EHSV a správne využívanie ľudských, rozpočtových a technických zdrojov pri plnení úloh, ktoré mu vyplývajú zo zmluvy. Zasahuje najmä do rozpočtového postupu a organizácie sekretariátu EHSV. Môže ustanoviť skupiny ad hoc vybrané z členov, aby vyšetrili akúkoľvek záležitosť v rámci svojho mandátu. Rozpočtová skupina pomáha predsedníctvu pri výkone jeho rozpočtových a finančných právomocí a komunikačná skupina usmerňuje a monitoruje komunikačnú stratégiu výboru.

Rozpočtovej skupine a komunikačnej skupine predsedajú podpredsedovia. Predseda a dvaja podpredsedovia spoločne vytvárajú „užšie predsedníctvo“, ktoré sa pri príprave práce predsedníctva a zhromaždenia stretáva s predsedami skupín. Predseda predsedá schôdzi EHSV v súlade so zmluvami a rokovacím poriadkom. Po ich voľbách predkladajú na plenárnom zasadnutí pracovný program pre ich funkčné obdobie a na konci svojho funkčného obdobia aj hodnotenie dosiahnutých výsledkov. Predseda zastupuje EHSV navonok a riadi vzťahy s inštitúciami EÚ.

Skupina troch kvestorov reaguje na obavy členov, venuje sa ich právam, želaniam a sťažnostiam a zabezpečuje, aby si členovia plnili svoje povinnosti. Kvestori zodpovedajú za zabezpečenie riadneho vykonávania štatútu členov Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru, za navrhovanie zlepšení a prijímanie iniciatív na riešenie sporov. Majú tiež poradnú úlohu, pokiaľ ide o rozhodnutia alebo opatrenia, ktoré potenciálne ovplyvňujú jednotlivcov alebo skupiny. Konajú ako sprostredkovatelia.³⁵

EHSV v súčasnosti pozostáva zo šiestich sekcií:

- Sekcia pre hospodársku a menovú úniu, hospodársku a sociálnu súdržnosť;
(*ECO - Section for Economic and Monetary Union and Economic and Social Cohesion*)
- Sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu;
(*INT - Section for Single Market, Production and Consumption*)
- Sekcia pre dopravu, energetiku, infraštruktúru a informačnú spoločnosť;
(*TEN - Section for Transport, Energy, Infrastructure and the Information Society*)
- Sekcia pre vonkajšie vzťahy;
(*REX - Section for External Relations*)
- Sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie;

---

³⁵ COEN, David - RICHARDSON, Jeremy. *Lobbying the European Union: Institutions, Actors, and Issues*. USA: Oxford University Press Inc., New York, 2009. 390 pp. ISBN 978-0-19-920735-0.

(NAT - Section for Agriculture, Rural Development and the Environment)

- Sekcia pre zamestnanosť, sociálne veci a občianstvo.³⁶

(SOC - Section for Employment, Social affairs and Citizenship)

Jednotlivé sekcie sa zaoberajú väčšinou tými oblasťami, ktoré vyplývajú zo zmlúv. Na vypracovanie dôležitých stanovísk sekcie spravidla tvoria študijné skupiny spomedzi svojich členov, medzi ktoré patrí spravodajca, ktorému pomáha jeden alebo viacerí odborníci. V prípade určitých osobitných tém, ktoré spadajú do pôsobnosti viacerých sekcií, môže EHSV vytvoriť dočasné podvýbory. Tie fungujú podobným spôsobom ako sekcie, no ich úlohy sú obmedzené na preskúmanie špecifického problému v danom čase.

Medzi ostatné pracovné orgány výboru zaraďujeme:

- Poradnú komisiu pre priemyselné zmeny;
(CCMI - Consultative Commission on Industrial Change)
- Stredisko pre monitorovanie jednotného trhu;
(SMO - Single Market Observatory)
- Stredisko pre monitorovanie trvalo udržateľného rozvoja;
(SDO - Sustainable Development Observatory)
- Stredisko pre monitorovanie trhu práce;
(LMO - Labour Market Observatory)
- Skupinu Európsky semester;
- Kontaktnú skupinu.³⁷

---

³⁶ EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE. *Organisational chart (political)* [online]. 2018. [cit. 2020-02-28]. Dostupné na: <https://www.eesc.europa.eu/en/about/political-organisation/organisational-chart-political>

³⁷ EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE. *About* [online]. [cit. 2020-03-03]. Dostupné na: <https://www.eesc.europa.eu/en/about>

Tabuľka 3 - Organizačná štruktúra EHSV v súčasnosti

ZHROMAŽDENIE	PRESEDNÍCTVO	"Užšie predsedníctvo"	Predseda Luca JAHIER <i>Skupina III</i>					
			Podpredseda Isabel CAÑO AGUILAR <i>Skupina II</i>			Podpredseda Milena ANGELOVA <i>Skupina I</i>		
			Skupina I <i>Zamestnávateľa</i> Jacek KRAWCZYK		Skupina II <i>Zamestnanci</i> Oliver RÖPKE		Skupina III <i>Ostatné záujmy</i> Arno METZLER	
		Sekcie						
		ECO Stefano PALMIERI	INT Ariane RODERT	TEN Pierre Jean COULON	REX Dilyana SLAVOVA	NAT Maurizio REALE	SOC Christa SCHWENG	
		Kvestori Dimitris DIMITRIADIS Laure BATUT Bernardo HERNÁNDEZ BATALLER			Výbor auditu			
		Ostatné pracovné orgány						
		CCMI Lucie STUDNIČNÁ	SMO Violeta JELIĆ	SDO Peter SCHMIDT	LMO Krzysztof PATER	Kontaktná skupina		

(Zdroj: EESC [online]. [cit. 2020-03-03]. Spracované podľa <https://www.eesc.europa.eu/sk/about/political-organisation/organisational-chart-political>)

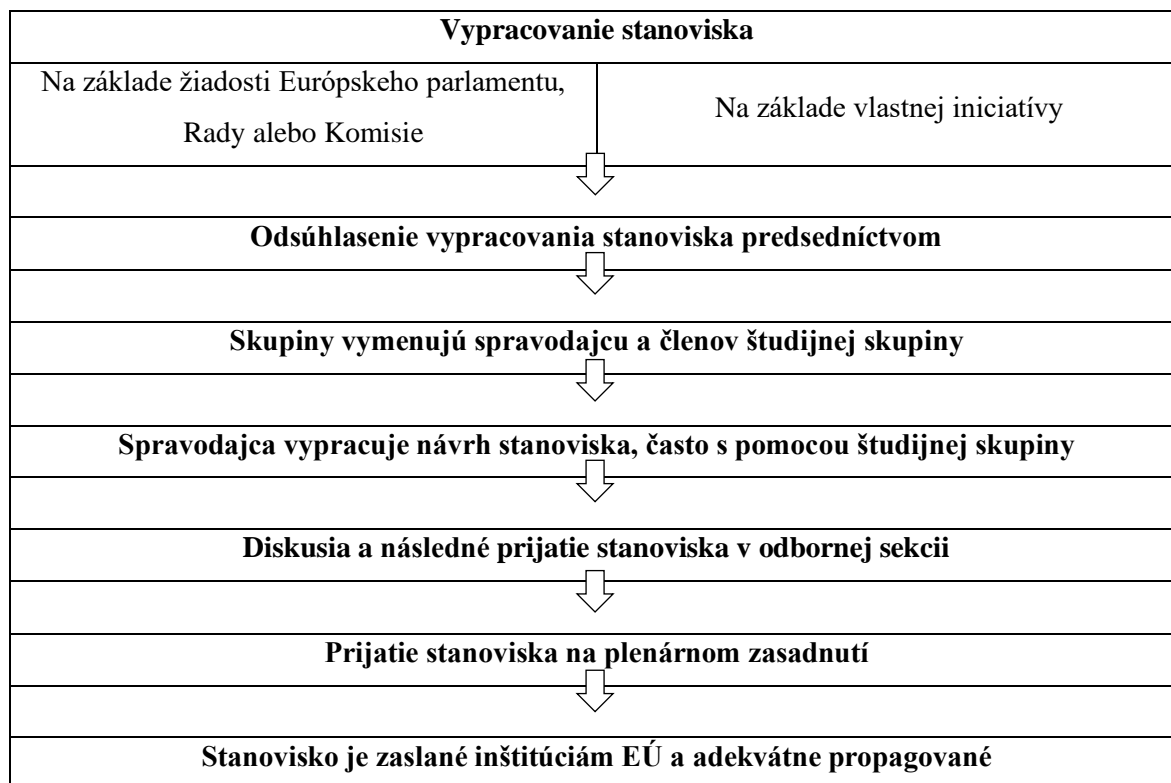
Podľa zmlúv o EÚ sú Európsky parlament, Rada a Komisia povinné pri prijímaní nových právnych predpisov konzultovať s EHSV celý rad politických otázok. Tieto tri inštitúcie však môžu s výborom konzultovať aktuálne problematiky kedykoľvek to považujú za vhodné. EHSV skúma návrhy, ktoré dostane, následne ich vypracuje a počas deviatich plenárnych zasadnutí, ktoré sa každoročne konajú v Bruseli, prijíma stanoviská na základe dohody dosiahnutej medzi jeho členmi. Po prijatí sa jeho stanoviská zasielajú Európskemu parlamentu, Rade a Komisii a uverejňujú sa v Úradnom vestníku Európskej únie.

EHSV má tiež možnosť vypracovať stanoviská z vlastnej iniciatívy³⁸ k akejkoľvek otázke týkajúcej sa EÚ, jej politik a ich možného rozvoja. Vydáva tiež prieskumné stanoviská na žiadosť predsedníctiev Rady, Komisie a Európskeho parlamentu v oblastiach, v ktorých sa domnievajú, že členovia výboru majú primerané zručnosti a odborné znalosti týkajúce sa Európanov. EHSV môže tiež vypracovať informačné správy,

³⁸ NELLO Senior Susan. *The European Union: Economics, Policies and History*. 2nd ed. UK: McGraw-Hill Education, 2009. 514 pp. ISBN 978-0-07-711813-6.

ktoré preskúmajú všetky aspekty relevantné pre politiky EÚ, a ktoré sa zasielajú európskym inštitúciám.³⁹ Jednoduchšie porozumenie vypracovania a následného prijatia stanoviska znázorňuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 4 - Fázy predchádzajúce prijatiu stanoviska

(Zdroj: EESC [online]. [cit. 2020-03-03].

Spracované podľa: <https://www.eesc.europa.eu/resources/docs/cese-presentation-sk.pdf>)

³⁹ EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE. *EESC achievements, looking back, looking forward 2018*. Brussel: Visits and Publications Unit, 2019. 60 pp. ISBN 978-92-830-4467-3.

2 Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania

Hlavným cieľom bakalárskej práce je bližšie charakterizovať EHSV a jeho činnosti v rámci EÚ. Naplnením hlavného cieľa chceme poukázať na to, že EHSV ako poradný orgán má dôležité postavenie v rámci inštitucionálneho systému EÚ. Na dosiahnutie hlavného cieľa sme rozpracovali tri čiastkové ciele, ktoré podmieňujú jeho docelenie.

Prvým čiastkovým cieľom chceme poukázať na charakteristiku organizačnej štruktúry a vývoja výboru od jeho vzniku. Za vznik EHSV považujeme rok 1957 ako rok podpísania Rímskych zmlúv a začiatku neskoršej európskej integrácie. Druhý čiastkový cieľ je stanovený za účelom skúmania jednej z aktivít, prostredníctvom ktorej výbor plní hlavné úlohy. Jedná sa o priblíženie vybraného stanoviska vypracovaného EHSV. Tretím čiastkovým cieľom je identifikovať činnosti výboru, prostredníctvom ktorých má európska občianska spoločnosť možnosť podieľať sa na rozhodovacom procese EÚ.

Pre naplnenie hlavného cieľa sme pri písaní záverečnej práce použili množstvo dostupných zdrojov, a to odborné články, publikácie európskych inštitúcií a zahraničných autorov, právne dokumenty EÚ či oznámenia, resp. rozhodnutia európskych orgánov. Množstvo cenných informácií sme čerpali predovšetkým z publikácií a stanovísk samotného výboru. Na doplnenie informácií sme pracovali s údajmi orgánov EÚ. Z dôvodu nedostatku knižných zdrojov k danej téme, sme v našej práci využívali predovšetkým internetové pramene, a to hlavne oficiálne webové stránky jednotlivých inštitúcií.

Za účelom zhromažďovania údajov do našej bakalárskej práce sme použili niekoľko vedeckých metód, teoretických či empirických. Jednou zo základných metód je práve metóda pozorovania. Túto metódu sme využívali na účelné vnímanie našej témy a pri zhromažďovaní faktických údajov. V rámci prvej kapitoly bola za účelom objasnenia organizačnej štruktúry a charakteristiky výboru použitá metóda analýzy a syntézy. Túto metódu sme aplikovali aj pri lepšom spoznávaní jednotlivých aktivít výboru v tretej kapitole. V práci sme aplikovali aj metódu komparácie, ktorá bola použitá pri porovnávaní ZEHS a LZ, organizačnej štruktúry, zastúpenia členských štátov či pri porovnávaní postojov EHSV a Európskej komisie v rámci stanoviska.

3 Výsledky práce a diskusia

Ako už bolo v práci uvedené, medzi hlavné úlohy výboru patrí jednak poskytovanie poradenstva Európskemu parlamentu, Rade či Európskej komisii, no takisto aj podporovanie a posilňovanie organizovanej občianskej spoločnosti. V nasledujúcej kapitole sa budeme bližšie venovať spôsobom, akým sa tieto hlavné úlohy naplňajú.

3.1 Spôsoby plnenia hlavných úloh EHSV

Medzi jednu z hlavných činností EHSV patrí vydávanie stanovísk či už z vlastného podnetu alebo na základe žiadosti Rady, Európskej komisie alebo Európskeho parlamentu. Celkovo EHSV vydáva približne 160 až 190 stanovísk a informačných správ ročne.⁴⁰ Z toho 70 % z nich vypracúva na žiadosť Rady, Európskej komisie a Európskeho parlamentu. 21 % predstavujú stanoviská z vlastnej iniciatívy a informačné správy, no a zostávajúcich 9 % tvoria prieskumné stanoviská, zvyčajne vyžiadané predsedajúcou krajinou Rady EÚ.⁴¹ V rámci prvého oddielu upriamime pozornosť na vybrané stanovisko s názvom „Stratégia pre plasty v obehovom hospodárstve“ ako prostriedok plnenia jednej z hlavných úloh výboru, ktoré bolo vypracované na základe oznámenia Európskej komisie. Bližšie sa oboznámime s témou, problematikou a situáciou, ktorá predchádzala vypracovaniu tohto stanoviska zo strany výboru.

3.1.1 Stanovisko výboru na základe oznámenia Európskej komisie

Stanoviskom, ktorým sa v tejto práci budeme bližšie zaoberať je stanovisko s názvom „*Stratégia pre plasty v obehovom hospodárstve*“. Vypracovaniu tohto stanoviska sa po konzultácii Európskym parlamentom, Radou a Európskou komisiou, užšie venovala odborná sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životného prostredia. Stanovisko výboru bolo prijaté v sekcii 03.05.2018 a v pléne 23.05.2018 na plenárnom zasadnutí č. 535. Hlavným spravodajcom bol Antonello Pezzini⁴² (skupina I). Predtým, ako sa budeme venovať samotným odporúčaniam výboru, je potrebné, aby sme si priblížili skutkovú podstatu prijatého stanoviska.

---

⁴⁰ BLASI CASAGRAN, Cristina: *Handbook on public participation in the institutions of the European Union*. 2nd edition. Universitat Autònoma de Barcelona: Servei de Publicacions, Bellaterra, 2019. 119 pp. ISBN 978-84-490-8523-9.

⁴¹ EURÓPSKY HOSPODÁRSKY A SOCIÁLNY VÝBOR. *Naša činnosť* [online]. [cit. 2020-03-05]. Dostupné na: <https://www.eesc.europa.eu/sk/our-work>

⁴² EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE. *Strategy on plastics in a circular economy (communication)* [online]. [cit. 2020-03-05]. Dostupné na: <https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/opinions-information-reports/opinions/strategy-plastics-circular-economy-communication>

Plast je dôležitým a všadeprítomným materiálom v našej ekonomike a každodennom živote. Má viacnásobné funkcie, ktoré pomáhajú riešiť množstvo výziev, ktorým čelí naša spoločnosť. Ľahké a inovatívne materiály v automobiloch alebo lietadlách šetria palivo a znižujú emisie CO₂. Vysoko výkonné izolačné materiály nám pomáhajú šetriť energiu. V obaloch plasty pomáhajú zaistiť bezpečnosť potravín a znižujú ich plytvanie. V kombinácii s 3D tlačou môžu biologicky kompatibilné plastové materiály dokonca zachrániť ľudské životy.⁴³

Avšak príliš často spôsob výroby, použitia a likvidácie plastu nezachytáva ekonomické výhody „obehového“ prístupu a poškodzuje životné prostredie. My, Európania, každý rok spotrebujeme 25 miliónov ton jednorazového plastu, ktorý sa väčšinou likviduje ako odpad, pričom menej ako 30 % sa odosiela na recykláciu. Značná časť sa dostane do našich oceánov cez vodné cesty, záplavové územia a pobrežia. Milión ton plastu, ktorý každoročne končí v oceánoch, je jedným z najviditeľnejších a alarmujúcich znakov týchto problémov, čo spôsobuje rastúce obavy verejnosti. Plasty sa v každej podobe, bohužiaľ, stali akceptovaným pohodlím v každodennom živote. Od prepravy po výstavbu, od telekomunikácií po kuchynské výrobky a od balenia potravín po zdravotnícke vybavenie. Je preto naliehavosťou zaoberať sa environmentálnymi problémami súvisiacimi s výrobou, použitím a spotrebou plastov.⁴⁴

Naliehavosť tejto problematiky si uvedomovali aj samotné inštitúcie EÚ. V dôsledku toho, v decembri 2015 Európska komisia prijala *Akčný plán EÚ pre obehové hospodárstvo*. Akčný plán EÚ pre obehové hospodárstvo stanovuje konkrétny a ambiciózny akčný program s opatreniami pokrývajúcimi celý cyklus: od výroby a spotreby po nakladanie s odpadom a trh s druhotnými surovinami a revidovaný legislatívny návrh o odpade. Navrhované akcie prispievajú k „uzavretiu cyklu“ životného cyklu výrobkov prostredníctvom väčšej recyklácie a opätovného použitia a prinesú výhody tak životnému prostrediu, ako aj hospodárstvu.⁴⁵ Tento plán zároveň predstavuje nástroj slúžiaci na dosiahnutie cieľov Agendy udržateľného rozvoja do roku 2030. Cieľom obehového hospodárstva je teda zachovať hodnotu výrobkov a materiálov čo najdlhšie, čím sa

---

⁴³ EUROPEAN COMMISSION. *A European Strategy for Plastics in a Circular Economy* [online]. [cit. 2020-03-08]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/environment/circular-economy/pdf/plastics-strategy-brochure.pdf>

⁴⁴ EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE. *EU Strategy for Plastics in a Circular Economy* [online]. [cit. 2020-03-08]. Dostupné na: <https://www.eesc.europa.eu/en/agenda/our-events/events/eu-strategy-plastics-circular-economy>

⁴⁵ EUROPEAN COMMISSION. *EU Circular Economy Action Plan: A new Circular Economy Action Plan for a Cleaner and More Competitive Europe* [online]. 2020. [cit. 2020-03-09]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/environment/circular-economy/index_en.htm

minimalizuje odpad a využívajú sa nové zdroje. V prípade, že výrobok dosiahne koniec svojho životného cyklu, zdroje sa z hospodárstva nevyradia, ale použijú sa znova a znova na vytváranie novej hodnoty.⁴⁶ Obehové hospodárstvo tak:

- podporuje konkurencieschopnosť EÚ prostredníctvom ochrany podnikov pred nedostatkom zdrojov a nestálymi cenami;
- podporuje konkurencieschopnosť EÚ prostredníctvom podporovania inovačných, účinnejších spôsobov výroby a spotreby;
- podporuje konkurencieschopnosť EÚ prostredníctvom vytvárania nových podnikateľských príležitostí;
- prispieva k vytváraniu pracovných miest na miestnej úrovni, príležitostí na sociálnu integráciu a súdržnosť;
- bude viesť k energetickým úsporám a zároveň sa pomôže vyhnúť nenapraviteľným škodám, ktoré spôsobuje čerpanie zdrojov v miere prekračujúcej kapacitu Zeme ich obnovovať;
- prinesie prínosy v oblasti zníženia súčasných úrovni emisií oxidu uhličitého.⁴⁷

Obrázok 1 - Rozdiel medzi lineárnym a obehovým hospodárstvom

⁴⁶ MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SR. *Prechod na obehové hospodárstvo: Rámec pre politiku obehového hospodárstva* [online]. [cit. 2020-03-13]. Dostupné na: <https://www.minzp.sk/files/2-sekcia/obehove-hospodarstvo-a4.pdf>

⁴⁷ EURÓPSKA KOMISIA. *Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov COM(2015) 614 final: Kruh sa uzatvára – Akčný plán EÚ pre obehové hospodárstvo* [online]. 2015. [cit. 2020-03-14]. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:52015DC0614&from=EN>

Na základe spomenutých informácií môžeme konštatovať, že činnosť v oblasti plastov bola v Akčnom pláne obehového hospodárstva na rok 2015 označená za prioritu, predovšetkým aby pomohla európskym podnikom a spotrebiteľom využívať zdroje udržateľnejším spôsobom. Avšak spôsob, akým sa výrobky z plastov navrhujú, používajú, vyrábajú a recyklujú v EÚ, má zmeniť prvá *Európska stratégia pre plasty v obehovom hospodárstve*, prijatá 16. januára 2018, ktorá predstavuje kľúčové záväzky pre opatrenia na európskej úrovni.

EÚ má najlepšie predpoklady na to, aby sa stala lídrom v prechode na plasty budúcnosti. Na základe tejto stratégie práve lepší dizajn výrobkov z plastov, vyššia miera recyklácie plastového odpadu, viac a kvalitnejšie recykláty pomôžu posilniť trh s recyklovanými plastmi. Zvýši sa tým pridaná hodnota, prosperita v Európe a podporia sa inovácie. Stratégia je súčasťou prechodu Európy na obehové hospodárstvo a prispeje tiež k dosiahnutiu cieľov trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030, globálnych záväzkov v oblasti klímy a cieľov priemyselnej politiky EÚ. Táto stratégia pomôže chrániť naše životné prostredie, znížiť znečistenie morí, emisie skleníkových plynov a našu závislosť od dovážaných fosílnych palív. Takisto podporí udržateľnejšie a bezpečnejšie modely spotreby a výroby plastov.⁴⁸ Na dosiahnutie cieľov a viditeľnosti zmien aj mimo Európy však bude potrebné podnietenie súkromného sektora spolu s celoštátnymi a regionálnymi orgánmi, mestami a občanmi a angažovanie sa na medzinárodnej scéne, čím bude možná premena výziev na príležitosti, a tak bude môcť Európa ísť príkladom pre rozhodné opatrenia na celosvetovej úrovni.

Hlavné výzvy, ktorým v súčasnosti čelí celá spoločnosť:

- dvadsaťnásobné zvýšenie celosvetovej výroby plastov od 60. rokov 20. storočia, pričom v roku 2015 (2018) dosiahla 322 (skoro 360)⁴⁹ miliónov ton a v najbližších rokoch sa predpokladá ďalšie zdvojnásobenie;
- 1,5 (1,6) milióna zamestnancov pracujúcich v odvetví plastov v EÚ, jeho obrat bol v roku 2015 (2018) vo výške 340 (360) mld. EUR;
- opakované použitie a recyklácia plastov je veľmi nízka;⁵⁰

---

⁴⁸ EUROPEAN COMMISSION. *European strategy for plastics* [online]. [cit. 2020-03-17]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/environment/waste/plastic_waste.htm

⁴⁹ údaje v zátvorkách predstavujú hodnoty za rok 2018

⁵⁰ EURÓPSKA KOMISIA. *Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov COM(2018) 28 final: Európska stratégia pre plasty v obehovom hospodárstve* [online]. 2018. [cit. 2020-03-17]. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:52018DC0028&from=EN>

- každoročná produkcia predstavuje približne 25,8 (29,1) milióna ton plastového odpadu pričom na recykláciu sa z neho vyzbiera menej ako 30 % (v roku 2018 už 32,5 %), významná časť z tohto objemu (približne 19 %) sa spracúva v tretích krajinách v dôsledku možnosti uplatňovania rôznych environmentálnych noriem;⁵¹
- odhaduje sa, že až 95 % hodnoty plastového obalového materiálu, t.j. 80 - 120 miliárd USD ročne sa stratí v ekonomike v dôsledku krátkeho cyklu končiacim po primárnom použití;⁵²
- do oceánov sa každý rok dostáva 5 - 13 miliónov ton plastov čo znázorňuje 1,5 až 4 % ich výroby celosvetovo (v EÚ množstvo plastového odpadu v oceánoch predstavuje 150 000 až 500 000 ton);
- hromadenie drobných úlomkov plastov (mikroplastov) v mori a ich následné prenikanie do tiel morských živočíchov, čím sa ľahko môžu dostať do potravinového reťazca.

Povedomie jednotlivých výziev o ich celosvetovej povahe narastá, o čom svedčia aj iniciatívy na medzinárodnej úrovni v oblasti morského odpadu, kde môžeme zaradiť globálne partnerstvo Organizácie Spojených národov pre oblasť morského odpadu či akčné plány štátov G7⁵³ a G20.

Hlavným zámerom Európskej komisie je prirodzene premeniť spomenuté výzvy na príležitosti v podobe Vízie pre obehové hospodárstvo v oblasti plastov a následnú transformáciu tejto vízie na skutočnosť. Na to je však potrebná strategická vízia, ktorá určí možnú podobu „obehového“ hospodárstva nadchádzajúcich desaťročí. Dôležitú úlohu bude zohrávať podpora investícií do inovatívnych riešení, ktorá môže priniesť značné výhody. Dosiachnutie a naplnenie tejto vízie si však na druhej strane bude vyžadovať konkrétne opatrenia navrhnuté Európskou úniou za účasti všetkých aktérov hodnotového reťazca v oblasti plastov: výrobcovia, návrhári, značky, maloobchod či recyklátori. Na rozhodujúcej úlohe v súvislosti s dosahovaním zlepšenia sa bude musieť podieľať aj

⁵¹ PLASTICSEUROPE. *Plastics - the Facts 2019: An analysis of European plastics production, demand and waste data* [online]. 2019. [cit. 2020-03-20]. Dostupné na: https://www.plasticseurope.org/application/files/1115/7236/4388/FINAL_web_version_Plastics_the_facts2019_14102019.pdf

⁵² MacArthur Foundation: *The New Plastics Economy: Rethinking the future of plastics & catalysing action* [online]. Barcelone: GAM Digital, 2017. 68 pp. [cit. 2020-02-29]. OSCAR Registration No.: SC043120. Dostupné na: https://www.ellenmacarthurfoundation.org/assets/downloads/publications/NPEC-Hybrid_English_22-11-17_Digital.pdf

⁵³ G7 GERMANY. *Leaders' Declaration G7 Summit* [online]. 2015. [cit. 2020-03-20]. Dostupné na: https://www.g7germany.de/Content/EN/_Anlagen/G7/2015-06-08-g7-abschluss-eng_en__blob=publicationFile&v=3.pdf

občianska spoločnosť, podniky či miestne orgány v kooperácii s regionálnymi a celoštátnymi vládami.⁵⁴

Nasledujúca tabuľka znázorňuje postoj Európskej komisie a body, ktoré EHSV považuje za dôležité v rámci svojho stanoviska.

Tabuľka 5 - Dôležité body stanoviska EHSV

Body, ktoré EHSV považuje za dôležité v rámci svojho stanoviska	Postoj Európskej komisie
EHSV sa domnieva, že je nevyhnutné vyvinúť kultúru ekodizajnu v oblasti polymérov , ktorá podporí následné použitie sekundárnych polymérov.	Jednou z hlavných iniciatív stratégie je zmena základných požiadaviek smernice o obaloch a odpade z obalov, aby sa do roku 2030 mohli všetky plastové obaly opätovne použiť alebo recyklovať.
EHSV sa domnieva, že je potrebné najmä v odvetví obalov vypracovať z hospodárskych a hygienických dôvodov stratégiu zameranú na opätovné využívanie , a to so zapojením podnikov, ktoré disponujú skúsenosťami s recyklačnými procesmi.	Komisia podporuje výzvu na zlepšenie systémov opätovného použitia obalov, pretože je to v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva, ktorá predstavuje základ pre predchádzanie vzniku odpadu.
EHSV konštatuje, že ekologický dizajn (začlenenie environmentálnych aspektov do projektovania výrobku s cieľom zlepšiť environmentálne vlastnosti výrobku počas jeho celého životného cyklu), ⁵⁵ doteraz sa vzťahujúci na úspory energie, by sa mal využívať aj v oblasti obehového hospodárstva , najmä na plasty.	Komisia pracuje na využití potenciálu ekologického dizajnu s cieľom dosiahnuť väčšiu materiálovú účinnosť.

⁵⁴ EURÓPSKA KOMISIA. *Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov COM(2018) 28 final: Európska stratégia pre plasty v obehovom hospodárstve* [online]. 2018. [cit. 2020-03-20]. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:52018DC0028&from=EN>

⁵⁵ MAGYAR, Ján. Ekodizajn- pokrokový trend pri návrhu výrobkov využívajúcich energiu [online]. In *Enviromagazín - časopis o tvorbe a ochrane životného prostredia: Zákony*. Banská Bystrica: Ministerstvo životného prostredia a Slovenská agentúra životného prostredia, marec 2008, roč. 13, č. 1, s. 22-23. [cit. 2020-03-21]. ISSN 1335-1877. Dostupné na: <http://www.enviromagazin.sk/enviro2008/enviro1/11.pdf>

<p>EHSV sa domnieva, že znečistenie mikroplastmi treba riešiť prostredníctvom opatrení na úrovni EÚ v rámci REACH.⁵⁶</p>	<p>Komisia začala pracovať na obmedzení mikroplastov zámerne pridávaných do výrobkov požiadanim Európskej chemickej agentúry o preskúmania vedeckého základu a zváženie tohto obmedzenia podľa európskeho nariadenia o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemických látok.</p>
<p>V EÚ je približne 40 % jednorazových plastov a sú hlavnou príčinou znečistenia: ich spotrebu je možné výrazne znížiť minimálnymi nákladmi za každú plastovú tašku. EHSV odporúča rozšíriť toto opatrenie na všetky typy plastov na jedno použitie.</p>	<p>28. mája 2018 Komisia podala návrh na smernicu o znižovaní vplyvu určitých plastových výrobkov na životné prostredie,⁵⁷ ktorý sa bude zaoberať jednorazovými plastmi a rybárskym výstrojom.</p>
<p>Čo sa týka morského odpadu, EHSV sa prikláňa ku koordinácii smernice s Medzinárodným dohovorom o zabránení znečisťovaniu z lodí (dohovor MARPOL).</p>	<p>Návrh novej smernice o prístavných zberných zariadeniach⁵⁸ sa snaží o ďalšie priblíženie s Medzinárodným dohovorom o zabránení znečisťovania z lodí.</p>
<p>Na zapojenie organizácie rybárov do organizovaného zberu odpadu na mori by sa mal využiť rybársky fond ENRF, čím by rybári vhodným zaškolením mohli svoje nie vždy isté príjmy z rybolovu doplniť úsilím pri zbere a v odvetví recyklácie.</p>	<p>Návrh ENRF po roku 2020⁵⁹ predpokladá podporu na uľahčenie implementácie Európskej stratégie pre plasty. Takáto podpora môže kompenzovať rybárov za zber strateného rybárskeho výstroja a morského odpadu z mora. Takisto sa táto</p>

⁵⁶ REACH – Registration, Evaluation, Authorisation, and restriction of Chemicals (nariadenie o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemických látok)

⁵⁷ EURÓPSKA KOMISIA. *Smernica Európskeho parlamentu a Rady o znižovaní vplyvu určitých plastových výrobkov na životné prostredie. COM(2018) 340 final (návrh)* [online]. 2018. [cit. 2020-03-25]. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:52018PC0340&from=EN>

⁵⁸ EURÓPSKA KOMISIA. *Smernica Európskeho parlamentu a Rady o prístavných zberných zariadeniach na vykladanie odpadu z lodí. COM(2018) 33 final (návrh)* [online]. 2018. [cit. 2020-03-25]. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:52018PC0033&from=EN>

⁵⁹ EURÓPSKA KOMISIA. *Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady o Európskom námornom a rybárskom fonde a o zrušení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č.508/2014. COM(2018) 390 final (návrh)* [online]. 2018. [cit. 2020-03-25]. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:52018PC0390&from=EN>

	podpora môže použiť na investície do prístavov s cieľom zabezpečiť adekvátne zberné zariadenia na straty.
EHSV sa domnieva, že prioritou je rozvíjanie regionálnych dohôd týkajúcich sa znečistenia morí zameraných na morskú a riečnu oblasť.	Existuje mnoho rámcových dohôd/spoluprác zaoberajúcimi sa znečistením vodných plôch v morských oblastiach či už v rámci EÚ alebo mimo nej.

(Zdroj: EESC [online]. [cit. 2020-04-10]. Spracované podľa:

https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/files/3_esc_follow-up_report_opinions_plenary_may_2018_final.pdf)

3.1.2 Európska iniciatíva občanov

V tomto oddieli sa budeme podrobnejšie venovať činnosti výboru súvisiacou s posilňovaním a podporovaním občianskej spoločnosti ako ďalší spôsob plnenia jednej z hlavných úloh výboru. Konkrétne sa zameriame na bližšiu charakteristiku *európskej iniciatívy občanov*, ktorá sa od zavedenia priamych volieb do Európskeho parlamentu pred viac ako 35 rokmi nazýva „najväčšou inováciou nadnárodnej demokracie“.⁶⁰

Pod pojmom iniciatíva ľudu alebo iniciatíva občanov rozumieme postupy, ktoré umožňujú občanom kolektívne predkladať nové otázky do politickej agendy, a to prostredníctvom zhromažďovania určitého počtu podpisov s cieľom podporiť politické návrhy.⁶¹ Táto zásada bola ustanovená Zmluvou o Ústave pre Európu v rámci hlavy VI „Demokratický život Únie“, konkrétne v článku I-45, ktorý hovorí o tom, že Únia by vo všetkých jej činnostiach mala zachovávať zásadu rovnosti svojich občanov, ktorým by sa od jej inštitúcií, orgánov, úradov a agentúr mala venovať rovnaká pozornosť.⁶² Zásada participatívnej demokracie bola transformovaná do Hlavy II Zmluvy o Európskej únii.⁶³ Za

⁶⁰ EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE. *European Citizens' Initiative Guide* [online]. [cit. 2020-04-03]. Dostupné na: <https://www.eesc.europa.eu/eptac/en/european-citizens-initiative-guide.html>

⁶¹ SETÄLÄ, Maija - SCHILLER, Theo. *Citizens' Initiatives in Europe: Procedures and Consequences of Agenda - Setting by Citizens*. London: Palgrave Macmillan, 2012. 262 pp. ISBN 978-0-230-31969-1.

⁶² EUROPEAN UNION. *Treaty establishing a Constitution for Europe* [online]. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2005. 482 pp. [cit. 2020-04-10]. ISBN 92-824-3100-2. Dostupné na: https://europa.eu/european-union/sites/europaeu/files/docs/body/treaty_establishing_a_constitution_for_europe_en.pdf

⁶³ ÚRADNÝ VESTNÍK EURÓPSKEJ ÚNIE C 326. *Zmluva o Európskej únii* [online]. Zväzok č. 55, číslo oznamu: 2012/C 326/01, 26.10.2012. [cit. 2020-04-10]. s. 13-45. ISSN 1977-1037. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2012:326:FULL&from=BG>

revolučný môžeme považovať práve článok 11 Zmluvy o EÚ, nakoľko ponúka 4 významné nástroje pre nadnárodnú účasť: poskytovanie informácií, konzultácie, dialóg a stanovenie agendy. Od všetkých inštitúcií sa teda vyžaduje udržiavať otvorený a transparentný dialóg s občianskou spoločnosťou.

Európska iniciatíva občanov predstavuje kľúčový prvok participatívnej demokracie. Od 1. apríla 2012 jeden milión občanov EÚ z najmenej siedmich členských štátov má právo vyzvať Komisiu na predloženie návrhu nových právnych predpisov EÚ. Dôležité je však spomenúť, že európska iniciatíva občanov v dôsledku plnenia funkcie stanovovania agendy nie je petíciou (ktorá už v rámci EÚ existuje pre jednotlivcov či skupiny) ani referendum.

Častokrát je európska iniciatíva občanov považovaná za ekvivalent k právu Európskeho parlamentu a Rady vyzvať Komisiu na predloženie návrhu nového právneho predpisu. Jednoducho by sme mohli povedať, že európska iniciatíva občanov predstavuje jedinečný spôsob, vďaka ktorému sa môžu občania zúčastňovať na modernej demokracii, a to hlavne v dôsledku svojho nadnárodného charakteru a stanovovania agendy.⁶⁴

Voľba obrátiť sa na európsku iniciatívu občanov, nakoľko si vyžaduje intenzívnu prípravu a splnenie množstva požiadaviek, predstavuje najsilnejší, no zároveň aj časovo najnáročnejší spôsob, akým sa možno obrátiť na Európsku úniu. Jednotlivé kroky, ktoré predstavujú základ úspešnej iniciatívy, sú teda stanovené nasledovne:

1. Príprava

- zhromaždenie veľkého množstva informácií organizátormi pred samotným zaregistrovaním iniciatívy;
- zistiť či existujú právne predpisy EÚ zaoberajúce sa touto otázkou a či návrh spadá do právomocí Európskej komisie a nie je v rozpore so žiadnymi požiadavkami nariadenia o európskej iniciatíve občanov;
- potreba založenia skupiny organizátorov, ktorá pozostáva z najmenej 7 občanov EÚ žijúcich v 7 rôznych krajinách EÚ, pričom:
  - ✓ členovia skupiny organizátorov musia mať dovŕšený požadovaný vek na voľby do Európskeho parlamentu;⁶⁵

---

⁶⁴ EURÓPSKY HOSPODÁRSKY A SOCIÁLNY VÝBOR. *Váš sprievodca európskou iniciatívou občanov*. 3. vyd. Brusel: Oddelenie pre návštevy a publikácie, september 2015. 28 s. ISBN 978-92-830-2868-0.

⁶⁵ 18 rokov s výnimkou Rakúska a Malty, kde sa požaduje 16 rokov, a Grécka, kde sa požaduje 17 rokov

- ✓ členovia skupiny žijú v minimálne 7 rozdielnych krajinách EÚ, pričom nemusia byť štátnymi príslušníkmi týchto krajín;
  - ✓ ani jeden z týchto členov nesmie byť poslancom Európskeho parlamentu;
  - ✓ skupina je povinná spomedzi seba zvoliť jedného zástupcu a náhradníka, ktorí počas celého procesu zabezpečia komunikáciu medzi skupinou a Komisiou.
- príprava na zber podpisov pomocou online systému Európskej komisie alebo pomocou vlastného systému;
  - napísanie a dokončenie textu iniciatívy spĺňajúci formálne požiadavky, pričom:
    - ✓ názov iniciatívy nesmie obsahovať viac ako 100 znakov;
    - ✓ opis návrhu nemôže prekročiť 200 znakov;
    - ✓ vysvetľujúce poznámky týkajúce sa cieľov iniciatívy nesmú prekročiť 500 znakov.

2. Žiadosť o registráciu iniciatívy

- pred samotnou registráciou je nutné vytvorenie **úctu organizátora**, ktorý je potrebný na riadenie celej iniciatívy, na komunikáciu s Komisiou počas trvania iniciatívy, na vytváranie príslušných formulárov na zbieranie podpisov či na aktualizovanie informácií o financovaní;
- na registráciu je nutné predloženie opisu iniciatívy v jednom z oficiálnych jazykov EÚ;
- do dvoch mesiacov od zaregistrovania obdržia organizátori oficiálnu odpoveď od Európskej komisie, iniciatíva bude tak oficiálne zaregistrovaná a uverejnená na príslušnej internetovej stránke, čím sa zaháji obdobie zberu podpisov;
- Európska komisia však nie je povinná zaregistrovať všetky iniciatívy, ako napr. v domnienke, že návrh iniciatívy porušuje Chartu základných práv (organizátori sa však majú právo voči tomuto rozhodnutiu odvolať).

3. Získanie podpory

- iniciatívu musí podporiť minimálne milión občanov EÚ s minimálnym počtom signatárov v najmenej siedmich členských štátoch EÚ, ktorí musia vyplniť osobitný formulár vyhlásenia o podpore, pričom jednotlivé vyhlásenia môžu byť zbierané v tlačenej podobe prostredníctvom vopred vyplnených formulárov

alebo online prostredníctvom vlastného systému⁶⁶ či prostredníctvom systému Európskej komisie;

- začiatok kampane musí byť stanovený najneskôr 6 mesiacov odo dňa registrácie iniciatívy, pričom Komisia musí byť o tomto začiatku informovaná 10 dní vopred;
- na zozbieranie minimálneho počtu podpisov je stanovených 12 mesiacov;
- odporúča sa zozbierať približne o 10 - 20 % viac podpisov ako je potrebné, nakoľko úrady v jednotlivých krajinách nemusia byť vždy schopné overiť všetky poskytnuté vyhlásenia o podpore.

Minimálny počet signatárov je stanovený podľa počtu poslancov Európskeho parlamentu zvolených v každom členskom štáte, vynásobeného celkovým počtom poslancov Európskeho parlamentu. Tento minimálny počet signatárov v prípade iniciatív zaregistrovaných po 1. februári 2020 znázorňuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 6 - Minimálny počet signatárov iniciatív zaregistrovaných po 01.02.2020 (jednotlivo pre každú krajinu)

Belgicko; Česko; Grécko; Maďarsko; Portugalsko; Švédsko	14 805
Bulharsko	11 985
Cyprus; Luxembursko; Malta	4 230
Dánsko; Fínsko; Slovensko	9 870
Estónsko	4 935
Francúzsko	55 695
Holandsko	20 445
Chorvátsko	8 460
Írsko	9 165
Litva	7 755
Lotyšsko, Slovinsko	5 640
Nemecko	67 680
Poľsko	36 660
Rakúsko	13 395
Rumunsko	23 265
Španielsko	41 595

⁶⁶ Vlastný systém je možné využiť len v prípade iniciatív zaregistrovaných do konca roka 2022. Po tomto termíne sa bude môcť používať už len online systém Európskej komisie.

Taliansko	53 580
-----------	--------

(Zdroj: EÚ [online]. [cit. 2020-04-13]. Spracované podľa: https://europa.eu/citizens-initiative/thresholds_sk)

4. Overenie vyhlásení o podpore

- vyhlásenia o podpore je potrebné roztriediť podľa štátnej príslušnosti jednotlivých signatárov a následne ich poslať príslušným orgánom v daných štátoch EÚ (na Slovensku je to Okresný úrad v Banskej Bystrici, sekcia verejnej správy);
- overenie jednotlivých vyhlásení o podpore musí byť vykonané v priebehu 3 mesiacov, príslušné štátne orgány majú potom ďalšie 3 mesiace na to, aby overili platnosť týchto vyhlásení a následne vystavili príslušné osvedčenie.

5. Predloženie iniciatívy

- po doručení všetkých osvedčení od vnútroštátnych orgánov sa do 3 mesiacov musí iniciatíva predložiť Komisii, spolu so získanými informáciami o podpore a o financovaní samotnej iniciatívy.

6. Odpoveď

- po tom, ako bola iniciatíva prijatá, dochádza v priebehu jedného mesiaca k stretnutiu so zástupcami Európskej komisie, na ktorom sa podrobne vysvetlia záležitosti stanovené v iniciatíve;
- v priebehu 3 mesiacov je potom stanovená príležitosť predstaviť svoj návrh na verejnom vypočutí v Európskom parlamente;
- v priebehu 6 mesiacov Komisia spresní, aké opatrenia navrhne v reakcii na iniciatívu (ak nejaké) a dôvody prečo sa príjmu, resp. neprijmú;
- odpoveď je stanovená vo forme oznámenia formálne prijatého komisármi a uverejneného vo všetkých úradných jazykoch EÚ.⁶⁷

V prípade, že vytvorenie právneho predpisu predstavuje primerané riešenie iniciatívy, Európska komisia začne pripravovať formálny návrh. Po prijatí návrhu Komisiou, je návrh ďalej predložený Európskemu parlamentu a Rade EÚ (alebo v určitých prípadoch iba Rade) na schválenie za účelom vzniku právneho predpisu. Dôležité je však spomenúť, že Európska komisia nie je povinná právny predpis prijať, ale môže iniciatívu podporiť aj iným, nelegislatívnym postupom.

⁶⁷ EURÓPSKA ÚNIA. *Európska iniciatíva občanov: Ako to funguje* [online]. [cit. 2020-04-11]. Dostupné na: https://europa.eu/citizens-initiative/how-it-works_sk

Do dnešného dňa zaznamenávame:

- ✓ 97 žiadostí o registráciu;
- ✓ 72 zaregistrovaných iniciatív;
- ✓ 9 prebiehajúcich iniciatív;
- ✓ 5 úspešných iniciatív (z toho zodpovedaných 4).

Požadovaný počet podpisov dosiahlo nasledujúcich 5 iniciatív: Právo na vodu (Right2Water), Jeden z nás (One of Us), Stop vivisekcii (Stop vivisection), Zákaz glyfozátu (Ban Glyphosate) a Menšinový SafePack (*Minority SafePack - one million signatures for diversity in Europe*) pričom odpoveď, uvádzajúca právne a politické závery, Európska komisia zatiaľ uviedla len pri prvých štyroch iniciatívach.⁶⁸

3.1.3 EHSV a európska iniciatíva občanov

EHSV odohráva rozhodujúcu úlohu vo všetkých procesoch stanovených v článku 11 Zmluvy o EÚ. V súvislosti s európskou iniciatívou občanov pôsobí ako:

- sprostredkovateľ medzi organizáciami občianskej spoločnosti a inštitúciami EÚ;
- fórum pre konzultácie a poskytovanie informácií;
- priestor, kde môže občianska spoločnosť vyjadriť svoje názory, ako to stanovujú zmluvy;
- inštitucionálny mentor, ktorý pomáha Európskej komisii vypracovaním stanoviska pri vyhodnocovaní úspešnej iniciatívy.⁶⁹

EHSV bol zriadený s cieľom uľahčiť proces stanovovania spoločnej nadnárodnej agendy, a preto podporuje uplatňovanie práv občanov na iniciatívu ako sprostredkovateľ medzi občianskou spoločnosťou a inštitúciami EÚ. S cieľom podieľať sa na konzultáciách či dialógoch s inštitúciami EÚ bola v roku 2004 založená **kontaktná skupina** s európskymi organizáciami občianskej spoločnosti a záujmovými skupinami, aby v plnej miere zohrávala úlohu „mosta“ medzi EÚ a týmito organizáciami. Táto kontaktná skupina pozostáva z:

- 15 členov výboru, vrátane jeho predsedu, troch predsedov skupín, šiestich predsedov jednotlivých sekcií, predsedov troch monitorovacích stredísk, predsedu Poradnej komisie pre priemyselné zmeny a predsedu skupiny Európsky semester;

---

⁶⁸ EURÓPSKA ÚNIA. *Európska iniciatíva občanov* [online]. [cit. 2020-04-14]. Dostupné na: https://europa.eu/citizens-initiative/home_sk

⁶⁹ EURÓPSKY HOSPODÁRSKY A SOCIÁLNY VÝBOR. *Európska iniciatíva občanov* [online]. [cit. 2020-04-15]. Dostupné na: <https://www.eesc.europa.eu/sk/initiatives/europska-iniciativa-obcanov>

- 27 existujúcich organizácií a záujmových skupín reprezentujúcich hlavné sektory organizovanej občianskej spoločnosti na európskej úrovni.⁷⁰

Veľmi významnú úlohu v oblasti európskej iniciatívy občanov zohráva aj **ad hoc skupina pre európsku iniciatívu občanov**, ktorá bola vytvorená na základe rozhodnutia predsedníctva zo 17. septembra 2013. Hlavnou úlohou tejto ad hoc skupiny je usmerňovanie politiky výboru súvisiacou s európskou iniciatívou občanov a zabezpečovanie transparentnej a účinnej účasti výboru na zodpovedajúcom medziinštitucionálnom procese či zabezpečovanie predkladania odporúčaní výborom, ktoré sa týkajú činnosti inštitúcií na ďalší rozvoj tohto nového nástroja participatívnej demokracie. Táto skupina organizuje približne 4 stretnutia ročne a na takmer každom stretnutí hostuje zástupcu prebiehajúcej kampane iniciatívy za účelom udržiavania pravidelného kontaktu s organizátormi a za účelom získavania aktuálnych informácií o skúsenostiach s európskou iniciatívou občanov.⁷¹

EHSV takisto každoročne organizuje jednodňovú konferenciu s názvom *ECI Day*,⁷² ktorá je venovaná problematike európskej iniciatívy občanov. Táto konferencia je dôležitým fórom a platformou, kde si registrovaní a budúci organizátori iniciatív a zúčastnené strany môžu vymieňať informácie a skúsenosti a prezentovať svoje iniciatívy a aktivity verejnosti.⁷³

---

⁷⁰ EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE. *EESC Liaison Group: Promoting civil dialogue and participatory democracy* [online]. Brusel: "Visits and Publications" Unit, 2019. 8 pp. [cit. 2020-04-30]. ISBN 978-92-830-4564-9. Dostupné na: <https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/files/qe-01-19-572-en-n.pdf>

⁷¹ EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE. *The European Citizens' Initiative ad hoc group* [online]. [cit. 2020-04-20]. Dostupné na: <https://www.eesc.europa.eu/en/sections-other-bodies/other/european-citizens-initiative-ad-hoc-group>

⁷² EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE. *The EESC from the inside out: Annual activity report 2017*. Brusel: "Visits and Publications" Unit, 2018. 60 pp. ISBN 978-92-830-4144-3.

⁷³ EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE. *ECI Day 2020: Today and Beyond* [online]. [cit. 2020-04-25]. Dostupné na: <https://www.eesc.europa.eu/en/agenda/our-events/events/eci-day-2020-today-and-beyond>

Záver

Záverečná práca Európsky hospodársky a sociálny výbor a jeho pôsobenie v EÚ sa zameriava na postavenie a na jedinečný charakter EHSV ako poradného orgánu EÚ. Špecifickosť výboru spočíva vo vytváraní prepojenia medzi inštitúciami EÚ a obyvateľmi Európy. Okrem toho, EHSV prostredníctvom vypracovávania stanovísk z vlastnej iniciatívy upozorňuje Európsku komisiu a iné inštitúcie na nejaký závažný problém, ktorý sa nerieši. Hlavným cieľom práce bolo bližšie charakterizovať výnimočnosť EHSV a jeho činnosti v rámci EÚ. Chceli sme poukázať na to, že EHSV ako poradný orgán má dôležité postavenie v rámci inštitucionálneho systému EÚ.

Na to, aby sme dosiahli uvedený cieľ, sme v prvej časti práce venovali pozornosť vývoju výboru, jeho charakteristike, organizačnej štruktúre a právomociam, ktoré boli postupne upravované revíznymi zmluvami až po Lisabonskú zmluvu. Od prvého plenárneho zhromaždenia, ktoré sa konalo pred viac ako 60 rokmi, je história EHSV spojená s procesom európskej integrácie. Odvtedy výbor prešiel niekoľkými zmenami. Za veľmi významnú zmenu považujeme, že EHSV získal postupným vývojom širšie kompetencie ako poradný orgán, ktorý napomáha Európskemu parlamentu v tvorbe kvalitnej legislatívy.

Teoretické poznatky nám bližšie priblížili EHSV a v nasledujúcej časti sme sa zamerali na aktivity, prostredníctvom ktorých výbor plní svoje hlavné úlohy. Jednou z hlavných úloh výboru je vypracúvanie stanovísk. Ako príklad sme uviedli stanovisko EHSV s názvom Stratégia pre plasty v obehovom hospodárstve, nakoľko problematika životného prostredia je čoraz páľčivejším problémom našej spoločnosti. Predpokladá sa, že ročná produkcia odpadu sa do roku 2050 zvýši o 70 %. Nahromadenie problémov v životnom prostredí v posledných desaťročiach nás vedie k stále väčšiemu uvedomeniu si potreby ich riešenia na medzinárodnej úrovni. Poukázali sme na hlavné výzvy, ktorým v súčasnosti čelí spoločnosť. V súvislosti s nimi sme vytýčili hlavné body, ktoré výbor považuje v rámci tejto problematiky za obzvlášť dôležité. Dospeli sme k záveru, že prechod na obehové hospodárstvo si bude vyžadovať zosúladenie a spoluprácu všetkých zainteresovaných strán na jednotlivých úrovniach – EÚ, národnej, regionálnej, miestnej a medzinárodnej. Európska komisia zároveň odporučila, aby obehové hospodárstvo patrilo medzi témy diskusie o budúcnosti Európy a bolo pravidelným predmetom dialógov s občanmi. Práve EHSV predstavuje jedinečný orgán poskytujúci takéto fórum na

konzultácie či dialóg medzi zástupcami rôznych sektorov organizovanej občianskej spoločnosti.

Vo všeobecnosti môžeme povedať, že EHSV kladie dôraz na občiansku spoločnosť a prostredníctvom verejných konzultácií predstavuje príležitosť na prehĺbenie spolupráce obyčajných ľudí a európskych inštitúcií. Konzultácie s organizáciami občianskej spoločnosti sú alfa a omega EHSV a viditeľným príkladom tejto práce je európska iniciatíva občanov. Práve s ňou súvisí ďalšia činnosť výboru, s ktorou sme sa v rámci našej práce bližšie oboznámili. Zistili sme, že výbor v súvislosti s európskou iniciatívou občanov pôsobí predovšetkým ako sprostredkovateľ medzi občianskou spoločnosťou a inštitúciami EÚ. Zároveň poskytuje priestor, kde má občianska spoločnosť možnosť vyjadriť svoje názory. Príkladom je vyhradený deň ECI. Výbor ho každoročne usporadúva s cieľom povzbudiť väčšie zapojenie členských štátov a posilniť iniciatívu ako nástroj na budovanie dôvery a dialógu medzi inštitúciami a občanmi.

EHSV je výnimočným orgánom reprezentujúcim organizovanú občiansku spoločnosť na celoeurópskej úrovni od roku 1958. Je symbolom prepojenia Európanov, ktorých odborné znalosti pochádzajú priamo z oblastí hospodárskeho a sociálneho života. To je dôvod, prečo EHSV je aj po 62 rokoch svojej existencie stále pripravený podporovať veľké diskusie európskej agendy a pomôcť posilniť postavenie občianskej spoločnosti a bežných ľudí v celej Európe.

Zoznam použitej literatúry

1. BLASI CASAGRAN, Cristina: *Handbook on public participation in the institutions of the European Union*. 2nd edition. Universitat Autònoma de Barcelona: Servei de Publicacions, Bellaterra, 2019. 119 pp. ISBN 978-84-490-8523-9.
2. COEN, David - RICHARDSON, Jeremy. *Lobbying the European Union: Institutions, Actors, and Issues*. USA: Oxford University Press Inc., New York, 2009. 390 pp. ISBN 978-0-19-920735-0.
3. EUR-Lex. *Zhrnutia právnych predpisov EÚ: Lisabonská zmluva* [online]. [cit. 2020-02-13]. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=LEGISSUM%3Aai0033#document1>
4. EUROPEAN COMMISSION. *A European Strategy for Plastics in a Circular Economy* [online]. [cit. 2020-03-08]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/environment/circular-economy/pdf/plastics-strategy-brochure.pdf>
5. EUROPEAN COMMISSION. *EU Circular Economy Action Plan: A new Circular Economy Action Plan for a Cleaner and More Competitive Europe* [online]. 2020. [cit. 2020-03-09]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/environment/circular-economy/index_en.htm
6. EUROPEAN COMMISSION. *European strategy for plastics* [online]. [cit. 2020-03-17]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/environment/waste/plastic_waste.htm
7. EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE. *1950 The birth of the Economic and Social Committee* [online]. [cit. 2020-02-12]. Dostupné na: <https://www.eesc.europa.eu/CivilSocietyActionForTomorrowsEurope/history>
8. EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE. *About* [online]. [cit. 2020-03-03]. Dostupné na: <https://www.eesc.europa.eu/en/about>
9. EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE. *Actions taken on opinions May 2018* [online]. 2018. [cit. 2020-04-10]. Dostupné na: https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/files/3_eesc_follow-up_report_opinions_plenary_may_2018_final.pdf
10. EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE. *ECI Day 2020: Today and Beyond* [online]. [cit. 2020-04-25]. Dostupné na:

<https://www.eesc.europa.eu/en/agenda/our-events/events/eci-day-2020-today-and-beyond>

11. EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE. *EESC achievements, looking back, looking forward 2018*. Brussel: Visits and Publications Unit, 2019. 60 pp. ISBN 978-92-830-4467-3.
12. EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE. *EESC Former presidents* [online]. [cit. 2020-02-12]. Dostupné na: <https://www.eesc.europa.eu/en/avdb/galleries/eesc-former-presidents>
13. EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE. *EESC Liaison Group: Promoting civil dialogue and participatory democracy* [online]. Brussel: “Visits and Publications“ Unit, 2019. 8 pp. [cit. 2020-04-30]. ISBN 978-92-830-4564-9. Dostupné na: <https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/files/qe-01-19-572-en-n.pdf>
14. EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE. *EU Strategy for Plastics in a Circular Economy* [online]. [cit. 2020-03-08]. Dostupné na: <https://www.eesc.europa.eu/en/agenda/our-events/events/eu-strategy-plastics-circular-economy>
15. EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE. *European Citizens‘ Initiative Guide* [online]. [cit. 2020-04-03]. Dostupné na: <https://www.eesc.europa.eu/eptac/en/european-citizens-initiative-guide.html>
16. EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE. *Organisational chart (political)* [online]. 2018. [cit. 2020-02-28]. Dostupné na: <https://www.eesc.europa.eu/en/about/political-organisation/organisational-chart-political>
17. EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE. *Strategy on plastics in a circular economy* [online]. [cit. 2020-03-05]. Dostupné na: <https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/opinions-information-reports/opinions/strategy-plastics-circular-economy-communication>
18. EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE. *The EESC bids farewell to its British members with the promise of maintaining close ties with UK civil society* [online]. 2020. [cit. 2020-02-24]. Dostupné na: <https://www.eesc.europa.eu/en/news->

media/press-releases/eesc-bids-farewell-its-british-members-promise-maintaining-close-ties-uk-civil-society-0

19. EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE. *The EESC from the inside out: Annual activity report 2017*. Brussel: “Visits and Publications“ Unit, 2018. 60 pp. ISBN 978-92-830-4144-3.
20. EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE. *The European Citizens‘ Initiative ad hoc group* [online]. [cit. 2020-04-20]. Dostupné na: <https://www.eesc.europa.eu/en/sections-other-bodies/other/european-citizens-initiative-ad-hoc-group>
21. EUROPEAN UNION. *Treaty establishing a Constitution for Europe* [online]. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2005. 482 pp. [cit. 2020-04-10]. ISBN 92-824-3100-2. Dostupné na: https://europa.eu/europeanunion/sites/europaeu/files/docs/body/treaty_establishing_a_constitution_for_europe_en.pdf
22. EURÓPSKY HOSPODÁRSKY A SOCIÁLNY VÝBOR. *Európska iniciatíva občanov* [online]. [cit. 2020-04-15]. Dostupné na: <https://www.eesc.europa.eu/sk/initiatives/europska-iniciativa-obcanov>
23. EURÓPSKY HOSPODÁRSKY A SOCIÁLNY VÝBOR. *Naša činnosť* [online]. [cit. 2020-03-05]. Dostupné na: <https://www.eesc.europa.eu/sk/our-work>
24. EURÓPSKY HOSPODÁRSKY A SOCIÁLNY VÝBOR. *Váš sprievodca európskou iniciatívou občanov*. 3. vyd. Brusel: Oddelenie pre návštevy a publikácie, september 2015. 28 s. ISBN 978-92-830-2868-0.
25. EURÓPSKY HOSPODÁRSKY A SOCIÁLNY VÝBOR. *Zistite, čo pre Vás môže urobiť EHSV*. Brusel: Oddelenie pre návštevy a publikácie, 2018. 12 s. ISBN 978-92-830-4014-9.
26. EURÓPSKA KOMISIA. *Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady o Európskom námornom a rybárskom fonde a o zrušení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č.508/2014. COM(2018) 390 final (návrh)* [online]. 2018. [cit. 2020-03-25]. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:52018PC0390&from=EN>

27. EURÓPSKA KOMISIA. *Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov COM(2015) 614 final: Kruh sa uzatvára – Akčný plán EÚ pre obehové hospodárstvo* [online]. 2015. [cit. 2020-03-14]. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:52015DC0614&from=EN>
28. EURÓPSKA KOMISIA. *Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov COM(2018) 28 final: Európska stratégia pre plasty v obehovom hospodárstve* [online]. 2018. [cit. 2020-03-20]. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:52018DC0028&from=EN>
29. EURÓPSKA KOMISIA. *Smernica Európskeho parlamentu a Rady o prístavných zberných zariadeniach na vykladanie odpadu z lodí. COM(2018) 33 final (návrh)* [online]. 2018. [cit. 2020-03-25]. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:52018PC0033&from=EN>
30. EURÓPSKA KOMISIA. *Smernica Európskeho parlamentu a Rady o znižovaní vplyvu určitých plastových výrobkov na životné prostredie. COM(2018) 340 final (návrh)* [online]. 2018. [cit. 2020-03-25]. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:52018PC0340&from=EN>
31. EURÓPSKA ÚNIA. *Európska iniciatíva občanov* [online]. [cit. 2020-04-14]. Dostupné na: https://europa.eu/citizens-initiative/home_sk
32. EURÓPSKA ÚNIA. *Európska iniciatíva občanov: Ako to funguje* [online]. [cit. 2020-04-11]. Dostupné na: https://europa.eu/citizens-initiative/how-it-works_sk
33. EURÓPSKA ÚNIA. *Európska iniciatíva občanov: Prahové hodnoty* [online]. [cit. 2020-04-13]. Dostupné na: https://europa.eu/citizens-initiative/thresholds_sk
34. EURÓPSKA ÚNIA. *Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV)* [online]. 2020. [cit. 2020-02-20]. Dostupné na: https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-economic-social-committee_sk
35. G7 GERMANY. *Leaders' Declaration G7 Summit* [online]. 2015. [cit. 2020-03-20]. Dostupné na: https://www.g7germany.de/Content/EN/_Anlagen/G7/2015-06-08-g7-abschluss-eng_en___blob=publicationFile&v=3.pdf

36. GRAU Baylos Pedro Antonio et al. *The representation of the world of labour in national and European institutions: the role of the national and European economic and social committees and of the other dialogue structure*. Brussels: Visit and Publications, 2015. 82 pp. ISBN 978-92-830-2898-7.
37. LIPKOVÁ Ľudmila a kol. *Európska únia*. Bratislava: Sprint 2, 2011. 446 s. ISBN 978-80-89393-33-6.
38. MacArthur Foundation: *The New Plastics Economy: Rethinking the future of plastics & catalysing action* [online]. Barcelone: GAM Digital, 2017. 68 pp. [cit. 2020-02-29]. OSCAR Registration No.: SC043120. Dostupné na: https://www.ellenmacarthurfoundation.org/assets/downloads/publications/NPEC-Hybrid_English_22-11-17_Digital.pdf
39. MAGYAR, Ján. Ekodizajn- pokrokový trend pri návrhu výrobkov využívajúcich energiu [online]. In *Enviromagazín - časopis o tvorbe a ochrane životného prostredia: Zákony*. Banská Bystrica: Ministerstvo životného prostredia a Slovenská agentúra životného prostredia, marec 2008, roč. 13, č. 1, s. 22-23. [cit. 2020-03-21]. ISSN 1335-1877. Dostupné na: <http://www.enviromagazin.sk/enviro2008/enviro1/11.pdf>
40. McCORMICK, John. *Understanding the European Union: A Concise Introduction*. 4th ed. New York: Palgrave Macmillan, 2008. 239 pp. ISBN 978-0-230-20102-6.
41. MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SR. *Prechod na obehové hospodárstvo: Rámec pre politiku obehového hospodárstva* [online]. [cit. 2020-03-13]. Dostupné na: <https://www.minzp.sk/files/2-sekcia/obehove-hospodarstvo-a4.pdf>
42. NELLO Senior Susan. *The European Union: Economics, Policies and History*. 2nd ed. UK: McGraw-Hill Education, 2009. 514 pp. ISBN 978-0-07-711813-6.
43. PLASTICSEUROPE. *Plastics - the Facts 2019: An analysis of European plastics production, demand and waste data* [online]. 2019. [cit. 2020-03-20]. Dostupné na: https://www.plasticseurope.org/application/files/1115/7236/4388/FINAL_web_version_Plastics_the_facts2019_14102019.pdf
44. SČENSNÁ, Anna. Vývoj a perspektívy Hospodárskeho a sociálneho výboru [online]. In: *Posterus, portál pre odborné publikovanie*, 2016, roč. 9, č. 2. [cit. 2020-02-15]. ISSN 1338-0087. Dostupné na: <http://www.posterus.sk/?p=18315>

45. SETÄLÄ, Maija - SCHILLER, Theo. *Citizens' Initiatives in Europe: Procedures and Consequences of Agenda - Setting by Citizens*. London: Palgrave Macmillan, 2012. 262 pp. ISBN 978-0-230-31969-1.
46. ÚRADNÝ VESTNÍK EURÓPSKEJ ÚNIE C 326. *Zmluva o Európskej únii* [online]. Zväzok č. 55, číslo oznamu: 2012/C 326/01, 26.10.2012. [cit. 2020-04-10]. s. 13-45. ISSN 1977-1037. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2012:326:FULL&from=BG>
47. ÚRADNÝ VESTNÍK EURÓPSKEJ ÚNIE C 326. *Zmluva o fungovaní Európskej únie* [online]. Zväzok č. 55, číslo oznamu: 2012/C 326/01, 26.10.2012. [cit. 2020-02-14]. s. 47-199. ISSN 1977-1037. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2012:326:FULL&from=BG>
48. ÚRADNÝ VESTNÍK EURÓPSKEJ ÚNIE L 110. *Rokovací poriadok Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru (kodifikované znenie)* [online]. Luxembursko: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 25.4.2019, roč. 62, s. 46-68. [cit. 2020-02-27]. ISSN 1977-0790. Dostupné na: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/5b9cf686-673d-11e9-9f05-01aa75ed71a1/language-sk>
49. ÚRADNÝ VESTNÍK EURÓPSKEJ ÚNIE L 187. *Rozhodnutie Rady (EÚ) 2015/1157* [online]. Zväzok č. 58, 15.7.2015, s. 28-29. [cit. 2020-02-11]. ISSN 1977-0790. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2015:187:FULL&from=PL>
50. ZMLUVA O ZALOŽENÍ EURÓPSKEHO HOSPODÁRSKEHO SPOLOČENSTVA. [online] [cit. 2020-02-12]. Dostupné na: <https://www.nrsr.sk/web/Static/sk-SK/EU/Doc/zmluva-o-uratome.pdf>